

**Univerzita Palackého v Olomouci
Cyrilometodějská teologická fakulta**

Katedra katolické sociální práce

Charitativní a sociální práce

Jaroslava Kocurková

Využití dobrovolnictví v sociálních službách na

Univerzitě v Olomouci

Bakalářská práce

Vedoucí práce: Ing. Ester Danihelková

2012

Prohlá-uji, že jsem práci vypracovala samostatn ě a že jsem v-echny použité informa ní zdroje uvedla v seznamu literatury.

V Olomouci dne: 15. 4. 2012

.....
Jaroslava Kocurková

Děkuji vedoucí bakalářské práce Ing. Ester Danihelkové za odborné vedení mé práce a všem mým respondentům za ochotu poskytnout mi rozhovory pro výzkumnou část bakalářské práce.

Obsah

ÚVOD.....	5
1 DOBROVOLNICTVÍ JAKO FENOMÉN	7
2 LEGISLATIVA DOBROVOLNICTVÍ.....	9
2.1 Zákon o dobrovolnické službě	10
2.2 Formy pomoci.....	13
3 DOBROVOLNICTVÍ V JINÝCH ZEMÍCH A V ČR	14
3.1 Spojené státy americké.....	14
3.2 Evropa	15
3.3 Mezinárodní dobrovolnické zastoupení	16
3.4 Dobrovolnictví v České republice	17
4 DOBROVOLNICTVÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH.....	22
4.1 Zásady fungování dobrovolnické činnosti	23
4.2 Příčiny a bariéry dobrovolnictví.....	24
5 METODOLOGIE VÝZKUMU.....	27
5.1 Výběr respondentů sociálních služeb.....	27
5.2 Metody a cíl výzkumu.....	30
5.3 Kvalitativní část výzkumu.....	32
5.4 Analýza získaných dat.....	41
6 DOBROVOLNÍK V PRAXI.....	44
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	52

ÚVOD

š Pouze flivot, který flijeme pro ostatní, stojí za to.š Albert Einstein

Úlohou sociální práce je snaha o nej-ír-í za len ní lov ka ohrofleného sociálním vylou ením zp t do b flného společenského flivota. Cílem této práce je zji-t ní stavu pov domí vedoucích pracovník v sociálních slufbách o dobrovolnictví a mořnostech vyuffití tohoto fenoménu v sociálních slufbách na Uni ovsku.

D vod , pro jsem si zvolila téma dobrovolnictví pro svoji bakalá skou práci, je n kolik. Jednou z výzev, která m oslovila, bylo zjistit, jak dobrovolnictví funguje a zda funguje v sociálních slufbách v Uni ov nebo v okolí, kde poskytovatelé uvedených slufeb tyto slufby realizují.

Zú astnila jsem se jednání pracovní skupiny komunitního plánování v Uni ov , a zjistila jsem, že téma dobrovolnictví v sociálních slufbách z stalo nepov-ímnuto.

Ze zve ejn ých prezenta ních materiál institucí poskytující sociální slufby nelze údaje o dobrovolnictví získat. Jak spolupracují s dobrovolnickými centry, vyuffívají ínnost dobrovolníka, í ne. Z t chto d vod m zajímá postoj a názor vedoucích pracovník , jaký vztah k dobrovolnictví mají, a co o dobrovolnictví v dí.

Dal-ím motivem ke zvolení tématu této práce bylo vyhlá-ení Evropského roku dobrovolnictví pro rok 2011. Tento mezinárodní rok dobrovolnictví m fl pozitivn ovlivnit vedoucí pracovníky institucí sociálních slufeb na Uni ovsku, jejich vnímání p ínos dobrovolnictví do jejich slufeb. Inspirací zavedení dobrovolnické ínnosti do praxe pro vedoucí pracovníky m fl být speciální íslo asopisu Sociální práce/Sociální práca 4/2011, který je svým obsahem na dobrovolnictví zam en.

Práce je strukturovaná do dvou ástí. První ást je p eváfln teoretická, kde erpám z odborné literatury, zde definuji pojem dobrovolnictví, jeho souvislosti, význam jak je vnímáno a chápáno. Za d leflité povafuji informace také o tom, jak se na dobrovolnictví pohlíflí v jiných zemích, jakou má historii, jak je legislativn ukotveno.

P í studiu odborné literatury jsem si uv domila, jak -íroké a zajímavé je téma dobrovolnictví. Jak nás v-ude obklopuje v b flném flivot , co sami dáváme a p íjímáme, anífl si uv domujeme, fl jde o ur itou formu dobrovolné pomoci. Jednoduchým a výstíflným informa ním materiálem pro ukázkou dobrovolnictví v na-ích podmínkách se stala publikace s názvem Dobrovolníci m ní sv t vydanou Národním institutem d tí

a mládeže MTMMT 2011, k p íleflitosti vyhlá-ení Evropského roku dobrovolnictví.

Ve druhé ásti výzkumné, se v nuji za pomoci kvalitativního výzkumu, zji-t ní, jak vedoucí pracovníci sociálních organizací dobrovolnictví vnímají, zda v budoucnosti plánují vyuflití dobrovolník ve své sociální služb . Kvalitativní výzkum je proveden za pomoci rozhovor ty respondent vybraných sociálních služeb, kte í jsou v práci také p edstaveni. Zam íla jsem se také na zji- ování informací z dobrovolnických center a jiných organizací, které v blízkosti Uni ova dobrovolnickou službu vykonávají.

Záv rem této ásti se v nuji analýze rozhovor s vedoucími pracovníky, z nichfl lze zjistit jejich úrove pov domí o dobrovolnictví. Z rozbor mohou vyplynout možnosti, jak dobrovolníky vyuflit pro dané cílové skupiny, podle typu služby.

Na otázku, jaká je úloha dobrovolnictví v oblastech sociální práce, odpovídá Ko ínková (4/2011, s.5) šDobrovolnictví v oblastech sociální práce, podobn jako ve zdravotnictví, pomáhá napl ovat základní pot eby klient týkající se lidského kontaktu a umofl uje jim ú astnit se aktivit, které jsou pro n kv li zdravotnímu nebo sociálnímu handicapu bez doprovodu nedostupné.õ

P ínosem této práce má být také osv ta dobrovolnictví ur ena -ír-í ve ejnosti, která si ve svém b flném flivot pomoc druhému ásto neuv domuje, rovn fl p isp je k vytvo ení -ír-ího pohledu na dobrovolnictví, jeho vyuflití v sou asnosti a k dal-ímu rozvoji.

1 DOBROVOLNICTVÍ JAKO FENOMÉN

V lidské společnosti není dobrovolnictví ničím novým, v každé kultuře a společnosti pomáhali ti, kteří se mohli lépe, tím méně – astným. Pomoc potřebovali z důvodu nemoci, chudoby, zdravotnímu postižení nebo přírodní katastrof.

Z pohledu dnešního moderního, technicky vyspělého a globálně propojeného světa, který je plný kontrastů, se ve společnosti jeví dobrovolnictví jako fenomén. Překračuje hranice států, náboženských i sociálních skupin. Ukazuje nám možnosti soužití, založené na vzájemné pomoci a solidaritě. Lidská soudržnost a vzájemná pomoc dává základ celé lidské existenci ve společnosti, která se má díky danou dobou (Tóner, Sozanská, 2002, s. 23). Fri (4/2011, s. 8) píše: šTvá českého dobrovolnictví se neustále mění. Jeho zásadní změny obvykle korespondují se změnami ve společnosti vyvolanými modernizačními procesy a politickými otázkami.

Co je dobrovolnictví

Podoba dobrovolnictví je různorodá, ta která je více viditelná, ta která méně. Moje první osobní zkušenost s dobrovolnictvím v sociálních službách není. V průběhu školních praxí během studia sociální práce jsem se setkala s dobrovolníkem, který za klientkou docházel pravidelně, aby spolu vyplnili volný čas povídáním a pobytem na vzduchu. Druhá zkušenost s dobrovolníkem byla prostřednictvím rodinného příslušníka, který poslední chvíle svého života pobýval v hospici a dobrovolník tak pomáhal vyplnit nekonečný čas etbou, povídáním.

Dobrovolnictvím není myšleno - obětí komu, ale je zde přirozeným projevem občanské zralosti. Vnáší a nabízí konkrétní pomoc tomu, kdo ji potřebuje, ale také zároveň poskytuje dobrovolníkovi pocit smysluplnosti. Stává se zdrojem nových zkušeností, dovedností a obohacím v mezilidských vztazích (Tóner, Sozanská, 2002, s. 18).

Kdo je dobrovolník

Hledat hranici mezi nezištnou pomocí a pomocí dobrovolníka jde těžko, pomoc vzájemná mezilidská se jeví jako přirozená, automatická a málokdo o tom takto přemýšlel. Od mládí jsme vedeni k tomu, abychom druhému pomohli, vypomohli. Mělo jít o šinnost sousedské pomoci, pomoc kolemjdoucího, vešmě s organizováním

akcí jako rodi. Jde o formu dobrovolné pomoci vyznačující se samozřejmostí, spontánností bez očekávání odměny.

Šdobrovolníkem je každý, kdo ze své vůle, ve svém volném čase a bez nároku na finanční odměnu vykonává činnost ve prospěch jiných lidí. Dobrovolníkem může být kdokoliv, protože každý z nás umí něco, co může poskytnout ostatním (Dohnalová, Vejrdlková, 2009, s. 4).

Považují za přínosné definovat ještě další pojmy, které se dobrovolnictví dotýkají. Dobročinnost je definována jako lidumilovnost, dobročinnost, pomoc sociálně slabým. Je považována také jako jedna z občanských čností.

Dobrovolnictví - je jedna z forem dárcovství, je součástí týkající se darování času. Nepeněžité i peněžité dary jsou určeny přímo potřebným občanům nebo k veřejným prospěšným účelům prostřednictvím sbírek, nadací a nadačních fondů. Termínem občanská výpomoc rozumíme pomoc ze strany rodiny, příbuzenstva nebo sousedů, zde se také můžeme setkat s výrazem sousedská výpomoc.

Dobrovolnictví vzájemně prospěšné, je v rámci komunity vytvořené obcí, farou nebo sportovním klubem. Dobrovolnictví, na kterém budují neziskové organizace a zřizují dobrovolnická centra, jsou označována za veřejně prospěšná dobrovolnictví. Uvedené terminologie nemají ostré vymezení, ale dávají nám obraz toho, jak je dobrovolnictví tvárné, prolínavé a citlivé, tak jako mezilidské vztahy (Toerner, Sozanská, 2002, s. 36).

Druhy dobrovolnictví

Struktura aktivit neformálních dobrovolníků v České republice je dominantou sousedské výpomoci. To znamená, že je součástí vztahů vzájemné závislosti na komunitní úrovni. Podle typu neformálního dobrovolnictví popisují činnosti sousedské výpomoci, domácí práce, péče o zahradu, nákupy, doprava, hlídání dětí, apod. (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 74-75).

Formální dobrovolnictví je realizováno v neziskové organizaci nebo prostřednictvím takové organizace. Dobrovolnictví je často profesionálně organizováno, je pravidelným a spolehlivým zdrojem pomoci pro dané organizace. S dobrovolníky spolupracují na úrovni partnera, který do organizace přináší nové zkušenosti, zážitky a přínost (Toerner, Sozanská, 2002, s. 37).

Obě, které se vztahují k neformálnímu dobrovolnictví, se zároveň dostávají i dobrovolnictví formálnímu. Oba druhy dobrovolnictví spolu úzce souvisí, rozdíl mezi formálním a neformálním dobrovolnictvím by mohl být z pohledu vzorce

souvisejícího se sekularizací. V obou formách dobrovolnictví platí, že mezi dobrovolníky se ve větší míře vyskytují členové církví a lidé praktikující náboženství. Mezi takto aktivními lidmi je o něco větší šance dobrovolníka potkat jak formálního, tak neformálního, než ve zbytku populace (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 76).

Dobrovolnickou organizací rozumíme takovou instituci, která se zabývá hlavní organizací dobrovolnické činnosti, jako jsou například dobrovolnická centra v Praze, Plzni, českých Budějovicích, Ústí nad Labem, Brně, Kroměříži a další organizace.

Dobrovolné organizace, které staví svoji činnost na dobrovolnictví jsou například Hnutí DUHA, YMCA nebo Skautů Junák a Sokol. Kdy vymezení jejich činnosti není pevně dané (Tomer, Sozanská, 2002, s. 37), patří sem také velké množství církevních institucí. Dobrovolná služba je zde myšlena činnost, která je vykonávána mimo národní území, jako jsou samostatné studijní či vzdělávací pobyty v humanitárních nebo ekologických organizacích.

2 LEGISLATIVA DOBROVOLNICTVÍ

Rok 2001 byl Mezinárodním rokem dobrovolníků. Konal se z rozhodnutí OSN a byl v České republice významným pro projednávání vládního návrhu zákona o dobrovolnické službě (Mazánek, 2002, s. 4). Schválením zákona č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změnách některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) ve znění pozdějších předpisů byly nastaveny podmínky a pravidla o činnosti dobrovolníka, za kterých stát podporuje dobrovolnickou službu organizovanou podle tohoto zákona a vykonávanou dobrovolníky bez nároku na odměnu. Zákon vstoupil v platnost dne 1. ledna 2003. Jsou v něm vyjmenovány skupiny osob a oblasti, kde se dobrovolná služba uplatňuje.

Pro sobědobrovolníky v sociálních službách upravuje vyhláška č. 505 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Standardy kvality sociálních služeb jsou součástí výše uvedené vyhlášky, kladou další požadavky na organizaci. Standard č. 9 upravuje personální a organizační zajištění sociálních služeb, kde v bodě d) je psáno: poskytovatel, pro kterého vykonávají činnost fyzické osoby, které nejsou s poskytovatelem v pracovním právním vztahu, má písemně zpracována vnitřní

pravidla pro poskytování sociální služby; podle těchto pravidel postupuje. Kačíková, Sýkorová, Baxová, Holková, Vopatová, (nedatováno, s. 141) říká: dobrovolníci nevykonávají činnosti v pracovním režimu, nejsou tedy profesionálními odbornými pracovníky v sociálních službách (1). Dobrovolníci vykonávají svou činnost v režimu, § 2, odst. 2, zákona č. 198/2002 Sb., a proto nemohou ani být registrováni jako poskytovatelé sociálních služeb. Tudíž nepodléhají ustanovení zákona o sociálních službách ve stejném smyslu jako zaměstnanci a nelze na ně vztahovat speciální požadavky zejména na vzdělání apod., které by byly podmínkou jejich dobrovolné pomoci. Samozřejmostí je u dobrovolnické činnosti uzavření smlouvou nebo dohodou o dobrovolnické činnosti, kdy součástí smluvního ujednání s dobrovolníky je i závazek mlčenlivosti (Kačíková a kol. 2008, s. 142).

2.1 Zákon o dobrovolnické službě

Zákon o dobrovolnické službě definuje dobrovolnickou službu, při níž dobrovolník poskytuje podle § 2

§1. a) pomoc nezaměstnaným, osobám sociálně slabým, zdravotně postiženým, seniorům, příslušníkům národnostních menšin, imigrantům, osobám po výkonu trestu odnětí svobody, osobám drogově závislým, osobám trpícím domácím násilím, jakoukoli pomoc při péči o děti, mládež a rodiny v jejich volném čase,

b) pomoc při přírodních, ekologických nebo humanitárních katastrofách, při ochraně a zlepšování životního prostředí, při péči o zachování kulturního dědictví, při pořádání kulturních nebo sbírkových charitativních akcí pro osoby uvedené v písmenu a), nebo

c) pomoc při uskutečňování rozvojových programů a v rámci operací, projektů a programů mezinárodních organizací a institucí, včetně mezinárodních nevládních organizací.

2. Za dobrovolnickou službu uvedenou v odstavci 1 se nepovažuje za činnost týkající se uspokojování vlastních zájmů, anebo je-li vykonávána v rámci podnikatelské nebo jiné výdělečné činnosti anebo v pracovním vztahu, služebním poměru nebo občanském poměru.

3. Dobrovolnická služba je podle své povahy krátkodobá nebo, je-li vykonávána po dobu delší než 3 měsíce, dlouhodobá.

A dále cituji podle § 3

§1. Dobrovolníkem může být fyzická osoba

a) starší 15 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby na území České republiky,

b) starší 18 let, jde-li o výkon dobrovolnické služby v zahraničí, která se na základě svých vlastností, znalostí a dovedností svobodně rozhodne poskytovat dobrovolnickou službu.

2. Dobrovolník vykonává dobrovolnickou službu na základě smlouvy uzavřené s vysílající organizací, v případě dlouhodobé dobrovolnické služby nebo v případě krátkodobé dobrovolnické služby, k jejímu výkonu je dobrovolník vyslán do zahraničí, musí být smlouva písemná.

3. Je-li fyzická osoba v pracovním právním vztahu, služebním poměrem, lenském poměrem nebo je-li flákem nebo studentem, vykonává jako dobrovolník dobrovolnickou službu mimo svůj pracovní vztah, služební poměr, lenský poměr, školní vzdělávání nebo studium.

4. Výkon vojenské nebo jiné služby nebo civilní služby je podmínkou výkonu dobrovolnické služby. (zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změnách některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) ve znění pozdějších předpisů).

Vysílající organizace má udělenou akreditaci v oblasti dobrovolné služby a je právnickou osobou se sídlem v České republice. Dobrovolníky vybírá, eviduje, uzavírá s nimi smlouvu o výkonu dobrovolnické služby, provádí nábor dobrovolníků, odpovídá dobrovolníkům na náklady spojené s výkonem dobrovolnické služby (cestovné, ubytování, stravování), vystavuje dobrovolníkům osvědčení o praxi. Spolupracuje s přijímacími organizacemi pro zajištění dobrovolnické služby a uzavírá s nimi smlouvy (Caletková, 2006, s. 14-15).

Podle § 7 (1) vysílající organizace je povinna uzavřít před vysláním dobrovolníka k výkonu dobrovolnické služby pojistnou smlouvu, kryjící odpovědnost za škodu na majetku nebo na zdraví, kterou dobrovolník při výkonu dobrovolnické služby způsobí sám nebo mu bude při výkonu dobrovolnické služby způsobena. Dobrovolník odpovídá pouze za škodu způsobenou úmyslně (zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změnách některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) ve znění pozdějších předpisů).

Přijímací organizace je taková organizace, ve které mohou dobrovolníci působit, má uzavřenou smlouvu s vysílající organizací, vybírá si dobrovolníky, o jejichž

výpomoc má zájem, dobrovolník m nabízí zázemí pro výkon dobrovolnické innosti, má kontaktní osobu (koordinátora) pro dobrovolníky, a p edm tem innosti této organizace nesmí být podnikání (Caletková, 2006, s. 15). Dle §§ 4, 2) p íjímající organizací podle tohoto zákona je osoba, pro jejífl pot ebu je dobrovolnická slufba vykonávána, zp sobilá uzav ít smlouvu s vysílající organizací a schopná dostát závazk m z této smlouvyõ (zákon . 198/2002 Sb., o dobrovolnické slufb a o zm n n kterých zákon (zákon o dobrovolnické slufb) ve zn ní pozd j-ích p edpis).

Dále je uvedeno v zákon . 198/2002 Sb., o dobrovolnické slufb a o zm n n kterých zákon (zákon o dobrovolnické slufb) ve zn ní pozd j-ích p edpis v § 11

š1) Ministerstvo m fle poskytnout vysílajícím organizacím dotaci ke krytí

a) pojistného placeného na základ pojistné smlouvy uzav ené vysílající organizací podle § 7 odst. 1,

b) ásti výdaj spojených s evidencí dobrovolník , s jejich p ípravou pro výkon dobrovolnické slufby a se zaji- ováním výkonu dobrovolnické slufby,

c) pojistného na d chodové poji-t ní placeného podle § 5 odst. 3, za dobrovolníka, a to ve vý-i pojistného stanoveného z minimálního vym ovacího základu, pokud je dlouhodobá dobrovolnická slufba vykonávána alespo v rozsahu p ekra ujícím v pr m ru 20 hodin v kalendá ním týdnu.

2) dotace podle odstavce 1 je v pr b hu kalendá ního roku vysílajícím organizacím poskytována zálohov , a po skon ení kalendá ního roku ji vysílající organizace zú tují podle skute n vynaložených výdaj , po tu skute n vyslaných dobrovolník k výkonu dobrovolnické slufby a skute n zaplaceného pojistného na d chodové poji-t ní ve vý-i podle odstavce 1 písmena c).

Vysílající organizace sd lí ministerstvu na základ jeho výzvy údaje pot ebné pro výpo et vý-e dotace a zálohy na ni.õ

V odstavci 3 se pí-e šdotace podle odstavce 1 se za p íslu-ný kalendá ní rok neposkytne vysílající organizaci, pokud sjedná nebo obdrflí úplatu nebo jinou pen zi ocenitelnou výhodu od p íjímající organizace.õ

2.2 Formy pomoci

Dobrovolnou činnost můžeme rozdělit na peněžitou a nepeněžitou pomoc. Aby byla zachována hodnota dobrovolnictví, neměla by být žádným způsobem taková to pomoc vnucena ani předkázána. Správná dobrovolná pomoc pramení z potřeby a z motivace dobrovolníka. Filantropie a dobrovolnictví za jiná jednoduchou pomocí druhému člověku od pomoci v denních i týdenních činnostech až po charitativní akce.

Z obecné dárcovské strategie plyne, že individuální dárce v České republice se orientují buď, pouze na nepeněžitou nebo jen peněžitou, málo je používána kombinace obou těchto způsobů. Český dárce v tuzemsku přispívá na veřejné sbírky vyhlášené médii, které souvisejí s událostmi, jenž vyvolávají obecné citové pohnutí. Nejčastěji podporovanou cílovou skupinou jsou děti, zdravotně postižení lidé, lidé zasažení přírodní katastrofou. Peníze dárce dávají převážně v hotovosti do sbírkové kasičky, a tím zůstávají v anonymitě (Friš a kol. 2001, s. 53).

Peněžitá dárcovství

Dnešní doba a společnost, která se potýká s tzv. světovou ekonomickou krizí ukazuje, že existuje mnoho lidí, kteří jsou ochotni v novaturní finanční zástku na dobrovolné úlevy. Podle průzkumu (Friš a kol. 2001, s. 47) došlo k nárůstu peněžních dárců po povodních v roce 1997, a s menšími odchylkami se podobný dárců opakuje, což kladně přispívá k solidaritě. Peněžitá dárcovství patří do skupiny jednoduchého pasivního dobrovolnictví.

Nepeněžitá pomoc

Darování času je jedna z forem jak pomoci, neživní lidé disponují se stejnými finančními zástkami, ale živní máme stejný přístup k čtyřiceti hodinám, které nám dává den. Z darování času můžeme plynout v naší uspokojení, neživ kdybychom darovali peníze (Clinton, 2007, s. 39). Z výzkumu (Friš a kol. 2001, s. 50) vychází, že nepeněžní dary občanů nejčastěji směřovaly do neziskových organizací, které se vlivují charitativní činnosti, sociálním službám, mezinárodním aktivitám, kultuře a umění. Forma darů byla materiální, když se nejčastěji jednalo o přístroje, obuv, hračky, knihy, léky, toaletní potřeby, nábytek, technické vybavení a jiné pomůcky. Zvláštní forma daru je darování krve a lidských orgánů.

3 DOBROVOLNICTVÍ V JINÝCH ZEMÍCH A V ČR

Dobrovolnictví v mnoha zemích světa je stejně jako u nás považováno po mnoho let za jednu z občanských povinností a činností. V posledních letech se dobrovolnictví stává naší součástí života a naše země se tak přibližuje k evropskému standardu. Přítomnost dobrovolníků zaznamenáváme v nemocnicích, hospicích, domovech pro seniory, i v jiných sociálních zařízeních a službách. Začínají být nedílnou součástí pracovních týmů organizací. Významná úloha dobrovolníků je ve světových humanitárních programech UNICEF, OSN, také se podílejí například Greenpeace, červený kříž a červený kříž (Toerner, Sozanská, 2002, s. 27).

Tradice dobrovolnictví zasahuje do činností místní a národní roviny, ale velkou měrou se dotýká v mezistátních a mezinárodních programech. Jejich nezanedbatelná role je v humanitárních programech OSN, ochraně lidských práv, ochraně životního prostředí, v podpoře boji proti negramotnosti. Bez podpory dobrovolníků by se neobešla také podpora demokracie, a jiné kampaně. Dobrovolnictví ve světě je jinak chápáno než u nás, které souvisí s historickými kořeny dané země, v následující části přiblížím významné země zapojené do dobrovolnictví a mezinárodní dobrovolnické zastoupení (Toerner, Sozanská, 2002, s. 24).

3.1 Spojené státy americké

Organizované dobrovolnictví se nejvíce rozvinulo za posledních třicet let zejména v Americe. Tradice dobrovolnictví se zde rozvinula do takové míry, že v třetina obyvatel USA a Kanady má potenciálně dle latince pro druhého. První náznaky ve zmíněné společnosti v Americe byly po příchodu prvních osadníků, ti budovali společnost založenou na nových hodnotách jako je rovnost, svoboda a vzájemná pomoc. Další generace se účastnila na tvorbě veřejného a politického života. Boj za zrušení otroctví, rovnost volebního práva, charitní a osvětlová činnost. V roce 1970 v USA vzniklo přes tisíc dobrovolnických center, jejich posláním je propagace a podpora dobrovolnictví, uskutečnění vlastních programů, organizování seminářů, vzdělávání a workshopy.

Centra se také věnují dobrovolnickému managementu, který má za úkol podle metod vyhledávat a vybírat, provádět výcvik, supervizi a hodnotit dobrovolníky

(To-ner, Sozanská, 2002, s. 24). Za pomoci ve ejných a politických initel , v etn církve vznikla roku 1990 nadace Points of Light Foundation jako vedoucí národní organizace pro í ení dobrovolnictví. Historický mezník dobrovolnictví ve vývoji v Americe byla organizace United Way, ta vznikla roku 1887 v Denveru jako spole nost charitních organizací. V dne-ní dob funguje jako sí lokálních center, na která jsou úzce napojena dobrovolnická centra. Mírové sbory (Peace Corps) v USA zaloffil v roce 1961 prezident J. F. Kennedy, vizi formuloval slovy: šNeptej se, co m fle va-e zem ud lat pro vás, ptejte se, co m flete ud lat pro svou zemi vy.õ Mírové sbory mají zastoupení v 75 zemích sv ta, jejich úkolem je zajistit pitnou vodu, kde je jí nedostatek, vyu ovat d ti, pomoc zaloffit malé firmy, farmy, í it osv tu o flivotním prost edí a také bojovat proti AIDS. Dobrovolníci p i p sobení v cizí zemi získají neocenitelné a bohaté zku-enosti, které vyufflíjí v dal-í profesionální karié e. (To-ner, Sozanská, 2002, s. 25).

Po roce 2000 se zásadní innost nadací a jiných dárc zam uje v boji proti HIV/AIDS a také pomoc nejchud-ím zemím v odpu-t ní dluh (Clinton, 2007, s. 15). Po listopadu 1989 do eskoslovenska také p ijeli mladí dobrovolníci z Peace Corps, aby pomohli vyu ovat angli tinu a p isp li k rozvoji neziskového sektoru (To-ner, Sozanská, 2002, s. 25).

3.2 Evropa

Rozvoj pr myslové výroby p isp l k rozmachu spolkových hnutí a církevních organizací, a následn bylo dobrovolnictví obohaceno i o systém dobrovolnických center podobn jako v Americe. Mezi historicky nejvýznamn j-í zem Evropy v dobrovolnictví pat í N mecko, Francie, Nizozemí a Velká Británie.

N mecko ve formování nové ob anské spole nosti a sociálního hnutí získalo v dobrovolnictví zcela nový charakter. N mecko se stalo nejaktivn j-í zemí ve vým n dobrovolník na mezinárodní úrovni. Místní dobrovolníci jsou napojeni na církve, které mají více jak 80 tisíc len , charity jsou nejuv t-ím šzam stnavatelemõ dobrovolník .

Francie je zem , která má tradici siln centralizované vlády, v zákon z roku 1791 je uvedeno: šřládná organizace nemá dovoleno jednat jako prost edník mezi ob any a státemõ, cofl vytvo ilo státní monopol a ve ejný sektor m l minimální prostor. Proto má dobrovolnictví ve Francii jiný charakter nefl v jiných zemích Evropy

a dobrovolníci se angažují zejména ve sportu, kultuře a rekreačních aktivitách. V menším zastoupení jsou dobrovolníci ve výzkumu, vzdělávání, v dobročinné péči u seniorů, bezdomovců.

Velká Británie má dlouholetou tradici dobrovolnictví, k anglickému stylu filantropie patří zejména charitativní činnost a vzájemná pomoc na venkově. Dobrovolnictví je zde podporováno vládou a velký důraz je dán na dobrovolnictví mládeže. Nabídka dobrovolnických příležitostí probíhá také přes internet, hlavně na internetové stránce TheSite (Toner, Sozanská, 2002, s. 27).

Nizozemí také tradičně podporuje dobrovolnictví, v minulém století byl systém spolků církevní povahy nahrazen zásahem silného sociálního státu. Později se dobrovolnictví začalo rozvíjet do svépomocných programů zaměřených například na bezdomovectví nebo na lidi infikované HIV. Úprava právních podmínek pro působení dobrovolníků přispěla k financování dobrovolnických center a odpovědnost za dobrovolnictví převedla na místní úřady, což přispívá k propojení potřeb komunit a zainteresovanost místních lidí (Toner, Sozanská, 2002, s. 27).

3.3 Mezinárodní dobrovolnické zastoupení

Ve světě existuje řada asociací vytvářející mezinárodní síť, které převyplňují místní charakter. K nejznámějším patří červený kříž, červený pšlmský kříž, Greenpeace a jiné organizace s náboženským základem.

Za významné celosvětově fungující organizace bych uvedla IAVE (International Association for Volunteer Effort) Mezinárodní asociaci pro dobrovolnické úsilí, která je datována k roku 1970, zaměřená na podporu a propagaci dobrovolnictví. Pořádá každá dva roky v různých regionech konference s cílem propojit organizace zaměřené na dobrovolnictví. Je také organizátorem pro vyhlášení Mezinárodního dne dobrovolnictví, který je každoročně 5. prosince (Toner, Sozanská, 2002, s. 27).

Součástí IAVE je asociace AVE založená v Evropě roku 1972, cílem asociace je výměna informací a zkušeností se zaměřením na vytvoření společné evropské komunity.

Mezi další významné světové organizace patří AVSO (evropská nezisková organizace podporující dlouhodobou dobrovolnickou činnost), NETAID (evropská organizátor

dobrovolnické inosti po internetu, CEV (European Volunteer Centre) sdružuje dobrovolnická centra zemí Evropy se sídlem v Bruselu (To-ner, Sozanská, 2002, s. 28). VOLONTEUROPE sdružuje dobrovolníky i profesionály z 25 zemí Evropy a Severní Ameriky. VOLONTEERNET sdružuje 15 zemí bývalého východního bloku a Česká republika je jeho součástí. Na valném shromáždění OSN v roce 1970 vznikl Dobrovolnický program OSN sdružující United Nations Volunteers (UNV), který je výjimečný v mezinárodní dobrovolnické iniciativě. OSN sdružuje Organizace spojených národů má dobrovolníky kvalifikované a zkušené, zastoupené z více než 140 národností. Svoji inost vykonávají v rozvojových zemích jako odborníci i terénní pracovníci. V tina dobrovolníci OSN působí v nejchudších a v rozvojových zemích světa (To-ner, Sozanská, 2002, s. 29).

3.4 Dobrovolnictví v České republice

Poátky organizované dobro inosti na našem území, sahají hluboko do středověku a jsou spojeny s iností církví. Národní obrození přineslo velký zájem o občanské asociace, nadace, spolky, které podporovaly rozvoj národní kultury, umění, vzdělávání. Měly sem zařadit i spolky hasičské, tělocvičné a okrašlovací spolky (Friš a kol. 2001, s. 23). První republika se vyznaovala v budování a spravování různých ústavů (chudobince, ozdravovny, útulky, ústavy pro choré, apod.).

V období druhé světové války byl zaznamenán útlum neziskové sféry, po válce došlo k revitalizaci občanského sdružování a neziskové organizace znovu zaujaly významné postavení ve společnosti. Nástup komunistické strany nastolil jinou podobu dobro inosti, která přešla do plné moci státu a ztratila svůj charakter. Dobrovolnictví dostalo novou budovatelskou tvář, formou brigád a placení lenských příspěvků (Friš a kol. 2001, s. 24 - 25).

Do povodních demokratických základů se dobro inost začala vracet až po roce 1989, kdy byl přijat zákon o sdružování občanů a další právní normy upravující fungování neziskové sféry. Postupně se stává společensky důležitou a uznávanou aktivitou. Ve srovnání se západními státy není naše dobrovolnictví nejlepší, avšak v porovnání s postkomunistickými státy ve střední Evropě je na tom Česká republika lépe (Friš a kol. 2001, s. 26, - 27).

Rozvoj neziskového sektoru roste zejména v kulturních, sportovních, dětských

a mládežnických organizacích, aktivita je vyvíjena v charitativní, sociální a zdravotní oblasti. Dobrovolnická centra působí zejména v propagaci a podpoře dobrovolnictví ve spolupráci v etn spolupráce s jinými subjekty. Zásadní změnu v pohledu na dobrovolnictví přinesl Mezinárodní rok dobrovolníků 2001 (Toerner, Sozanská, 2002, s. 31).

Současné dobrovolnictví se v České republice postupně rozvíjí, a má hned několik zdrojů. Stává se profesionálním propracovaným systémem přijímajících a vysílajících organizací, akreditací, standardů péče a kvalitního managementu práce s dobrovolníky s podporou nastávajícími dobrovolnickými centry. Celý systém je zastřešen zákonem o dobrovolnické službě.

Rozmách zaznamenalo dobrovolnictví zaměřené na mezinárodní a rozvojovou pomoc po celém světě. Zde navazuje i dobrovolnická pomoc v krizových a mimořádných situacích s podporou profesionálními pracovníky z institucí veřejného sektoru a dobrovolníky z dobrovolnických center (Benešová, Boček, Černá, Diatková, Doležalová, Doudová, Eliáš, Hradil, Kašková, Kolář, Vojtíšek, Zelenková, Zitko, 2011, s. 114).

Z dob národního obrození aktivita dobrovolníků neustupuje ani v současnosti, stávají se mnohdy určující silou společnosti. Jsou to zejména dobrovolníci ve sportu, práce s dětmi a mládeží, kteří navazují na činnost Sokola, v ochraně přírody, lesnictví a rozsáhlá je oblast také kulturní. Evropská a česká tradice čerpá ještě ze starších zdrojů dobrovolnictví, které vychází z prostředí církví a náboženských společností, jenž má iasto moderní podobu komunitního dobrovolnictví (Benešová a kol., 2011, s. 115).

Dobrovolnictví ve zdravotnictví se začalo objevovat od roku 2000, působí na lékařských zdravotnických zařízeních, zdravotní sociálním terénu s pomocí lidem se zdravotním postižením. Dobrovolník se stává mostem mezi zdravotnickou a sociální oblastí. Iada státních i nestátních zdravotnických zařízení ve velkých fakultních a jiných nemocnicích se zapojila do dobrovolnických programů (Benešová a kol., 2011, s. 5).

Program Dobrovolníci v nemocnicích realizuje samostatné Dobrovolnické centrum Fakultní nemocnice v Motole, externím partnerem je od září 2003 Hestia – Národní dobrovolnické centrum. Dobrovolnické centrum ADRA Ostrava v nemocnicích se stalo neodmyslitelným členem nemocničního týmu (Benešová a kol., 2011, s. 13).

Dobrovolnictví v sociálních službách nabízí činnost, s cílem sociálního

za len ní nebo prevence sociálního vylou ení. P sobí v domovech pro seniory, v hospicích, k-centrech, azylových domech, nízkoprahových centrech, apod. Dobrovolníci v sociálních slufbách vyfladují profesionální management, z d vo du astého p sobení v psychosociálních slufbách, který vyfladuje kompetentní p ístup (Bene-ová a kol., 2011 s. 15). Ob anské sdružení Okamfík podporuje plnohodnotný a samostatný flivot lidí se zrakovým postifněním (Bene-ová a kol., 2011, s. 19). Dobrovolnický program ADRA v za ízeních pro mentáln postifněné vykonává dobrovolnickou innost, která spo ívá v setkávání lov ka s lov kem (Bene-ová a kol., 2011, s. 23).

Dobrovolnictví v kultu e je uskute ováno desetitisíci dobrovolníky, kte í se za dobrovolníka asto nepovaflují. Jsou leny neprofesionálních um leckých soubor a spolk . Organizují kulturní a spole enské d ní, zabývají se ochranou a revitalizací kulturních památek, pe ují o zachování a obnovu historických staveb (Bene-ová a kol., 2011, s. 25).

Dobrovolnictví ve sportu je spojeno s celoflivotním kontaktem s jednou t lovýchovnou jednotou nebo jedním sportovním klubem, bez jejich aktivit by se stal sport pro mnoho lidí nedostupný (Bene-ová a kol., 2011, s. 35).

Dobrovolnictví s d tmi a mládeff je doménou neziskových organizací zabývající se d tmi a mládeffí. Mezi tradi ní sdružení pat í skauti, mladí turisté, pioný i, Junák, táborníci apod. Ob anské sdružení Hestia v roce 1996 zalofila program P t P (pomoc, p átelství, podpora, pé e a prevence) se zam ením na e-ení sociálních a komunika ních obtíflí d tí (Bene-ová a kol., 2011, s. 49).

Dobrovolnictví v ekologii má tradici od 19. stol., kdy dobrovolníci pe ují o významné p írodní lokality a chrán ná území. O zachování na-eho p írodního bohatství pro p í-tí generace se stará nap . Hnutí Duha, Dobrovolná stráfl ochrany p írody (Bene-ová a kol., 2011, s. 55).

Dobrovolnictví p i mimo ádných událostech se dostalo do pov domí lidí hlavn p es humanitární a p írodní katastrofy ve sv t i u nás. Spolupráce organizovaných dobrovolník jako nap . ADRA, Diakonie CE, Charita nebo lov k v tísní se asto neobejde bez pomoci sbor dobrovolných hasí nebo eským erveným k íflem (Bene-ová a kol., 2011 s. 75).

Dobrovolnictví v církách a nábofenských spole nostech funguje na základech pospolitosti lidí a mnozí se za dobrovolníky nepovaflují. innost je zam ena na pomoc p i bohoslufbách, ve farních radách, náv-t vy nemocných v nemocnicích,

domovech pro seniory, ale i další innošti zaměřené na seniory, mládež, děti, rodiny, humanitární, rozvojovou a jinou pomoc (Benešová a kol., 2011 s. 85).

Dobrovolnictví se postupně v naší společnosti zabydluje, díky iniciativě nejznámější dobrovolnické organizaci Hestia. Ta vznikla v roce 1993 jako nadace a od roku 1998 se stala občanským sdružením. Jejím prvním organizačním článkem je Hestia o Národní dobrovolnické centrum, a druhým organizačním článkem je Hestia o Metodické a vzdělávací centrum (www.hestia.cz).

Rada ministrů Evropské unie v roce 2009 vyhlásila rok 2011 ševropským rokem dobrovolných innošší na podporu aktivního občanství.

Firemní filantropie

Velmi populární v tradičních demokraciích je firemní dárcovství. Této formě dobrovolnictví jsem v nově samostatný odstavec, protože má v celém spektru dobrovolnictví zvláštní postavení. Kunz (2012, s. 54) píše: „Rozvinutá dlouhodobá spolupráce firem a neziskových organizací je ve vyspělých zemích znakem fungující občanské společnosti a umocňuje společnost, smysluplně a organizovaně konat dobro.“ V porovnání s jinými postkomunistickými zeměmi patří česká republika k neaktivnějším v oblasti podpory neziskového sektoru ze soukromých zdrojů (Kunz, 2012, s. 54). Jde o specifický typ pomoci, která může být formou peněžitého dárcovství, nepeněžitého dárcovství nebo spojení filantropie a jiných aktivit firmy.

Peněžitý dárcovství je primárně podpora, sbírka mezi zaměstnanci a matchingovým fondem tzn. firem zaměstnanci shromáždí příspěvky na veřejně prospěšné účely, které jsou podle stanoveného klíče firmy rozmnofeny o příspěvek firmy (Kunz, 2012, s. 57), firemní nadace, nadační fond, charitativní aukce a výstavy.

Nepeněžitý dárcovství může být prostřednictvím školení, odborné pomoci, poskytnutí firemních prostor, firemní dobrovolnictví nebo účast ve správních radách a grantových komisích neziskových organizací.

Spojením filantropie a jiných aktivit firmy vznikne nový produkt s využitím stávající technologie tzn. mechanismus na podporu veřejně prospěšných innošší o DMS, Sbírkové konto české společnosti. Cause related marketing znamená, firem z určitého výrobku daruje určitou částku na dobročinné účely.

Virtuální dobrovolnictví

Dobrovolnictví virtuální (online) obnáší dobrovolnou, neplacenou práci vykonávanou prostřednictvím internetu. Online dobrovolníci se mohou v novat širokému okruhu činností např. výzkumu, poradenství, fundraisingu¹ (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 102).

V České republice virtuální dobrovolnictví je záležitostí jen 1 % populace, kteří jsou především ukotveni jako členové v organizacích občanské společnosti. Vznik nových typů dobrovolníků je spojených především s rozvojem informačních a komunikačních technologií (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 103).

Firemní a virtuální dobrovolnictví se tak dá spojovat s novým vzorcem chování (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 99).

Dobrovolnická centra

Funkce dobrovolnických center je široká, uvedený text je jen nástin činností, které vykonávají. Dobrovolnická centra jsou organizace zajišťující formální model dobrovolnictví, jenž zahrnuje dobrovolné aktivity organizované prostřednictvím dobrovolnických center nebo jiných neziskových organizací uskutečňují dobrovolnické programy, případně přímo prostřednictvím poskytovatelů služeb. Dobrovolnická centra jsou vysílající organizací a spolupracují s dalšími institucemi, jsou to zejména sociální služby a zdravotnictví. Převážně v činnosti dobrovolnických center jsou nestátní neziskové organizace.

Nejzákladnější náplní dobrovolnického centra je zabezpečení a zajištění dobrovolníka pro přijímající organizace. Realizují výběr dobrovolníků, připravují, evidují a vzdělávají dobrovolníky, poskytují supervizi dobrovolníkům, vytvářejí a poskytují profesionální zázemí dobrovolníkům, propagují dobrovolnictví jako přirozenou součást života, organizují akce, zajišťují finanční zdroje a pomůcky pro dobrovolnické aktivity, spolupracují s dárci a sponzory (<http://www.dobrovolnik.cz/management-dobrovolnictvi/dobrovolnicka-centra-a-programy/>).

¹ Fundraising je systematická činnost, jejímž výsledkem je získání finančních či jiných prostředků na obecně prospěšnou činnost organizací nebo jednotlivců <http://cs.wikipedia.org/wiki/Fundraising>

4 DOBROVOLNICTVÍ V SOCIÁLNÍCH SLUŽBÁCH

Existuje mnoho povolání, jejichž hlavní náplní je pomáhat lidem. Mohou to být lékaři, zdravotní sestry, pracovníci v sociálních službách, psychologové a další. Od jiných profesí, zde hraje důležitou roli lidský vztah. Je to vztah mezi pomáhajícím profesionálem a jeho klientem (Kopřivná, 1997, s. 14).

Dobrovolník pomáhá klientovi i organizaci svojí životní zkušeností, lidskostí a také v cílové, nové, neotřelé. Vstupuje do vztahů přátelství a porozumění. Podílí se na kvalitativní individualizaci přístupu ke klientovi, na kvalitě sociálních služeb, a stojí proti stereotypům. Dobrovolník neposkytuje primární sociální službu ani nenahrazuje práci profesionála v organizaci

(www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-v-socialnich-sluzbach/).

Vstupem dobrovolníka do organizace představuje otevření se okolnímu svetu a také systémovou změnu zabraněného řádu. Objevují se obavy zaměstnanců z nového a pro ně cizího prvku sociálního dobrovolníka, který mezi ně vstupuje, mohou být vážnou bariérou dobrovolnictví. Tato změna nemusí být řádoucí a přijatelná pro všechny, kdo se v organizaci pohybují (Vurst, nedatováno).

Jednou z oblastí působnosti dobrovolníka představují sociální služby, které můžeme dělit do tří základních podob jako je sociální poradenství, služby sociální péče a služby sociální prevence. Dále jsou rozděleny na služby pobytové, ambulantní a služby terénní. Sociální služby jsou souborem iniciciv, poskytovány lidem společensky znevýhodněným. Zajišťují pomoc a podporu lidem, pomáhají zlepšit kvalitu jejich života a v maximální možné míře se snaží bojovat do společnosti za lenit nebo společnost chránit před riziky osob, které jsou jejich nositeli (Matoušek a kol., 2007b, s. 9).

Hlavní náplní sociálních služeb je zajištění pomoci při péči o vlastní osobu, při osobní hygieně, zajištění stravování, ubytování, pomoc při zajištění chodu domácnosti, ošetřování, poskytnutí poradenství, zprostředkování kontaktu se společenským prostředím, pomoc při prosazování práv a zájmů apod. (zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů).

4.1 Zásady fungování dobrovolnickéinnosti

Profesionalizovaná dobrovolnáinnost vyžaduje určitou formu, jak se bude dobrovolnictví v organizaci vytvářet. K tomu je zapotřebí mít na paměti co nám dobrovolník do organizace přináší, jakou zde má roli, a jak je organizace na dobrovolníka připravena. Důležitou úlohu přitom má koordinátor dobrovolník, který řídí jejichinnost, vybírá, zaujme, hodnotí a zajišťuje supervizi (Tóner, Sozanská, 2002, s. 69).

Koordinaci dobrovolník se může v novatádový zaměstnanec organizace, ale také dobrovolník, pak jsou podmínky kladeny ze strany organizace jako na zaměstnance s rozdílem, jakou a jak dobrovolnouinnost koordinuje.

Role dobrovolníka v neziskové organizaci bývá podceňována, standardní příprava a průběh zkolení dobrovolníka a supervize hraje v organizaci významnou úlohu. Innost, jenž dobrovolník vykonává má široké spektrum, od vysoce kvalifikovaných nebo asistenci až po pomocné práce.

Organizace má na paměti, že se řízení dobrovolník a profesionál od sebe v mnohém neliší, rozdíly jsou na formální úrovni. U dobrovolníka pracujeme s motivací, kdy uvážujeme o jiné formě ocenění než je finanční a přínos, který do organizace přináší.

Profesionál disponuje s praxí, se vzděláním, s motivací, ale také má další předpoklady pro výkon svého povolání dané pracovní právní legislativou. Zná svá práva a povinnosti vyplývající ze smluvního vztahu svého zaměstnavatele.

Motivací dobrovolníka je v novatě smysluplná část svého volného času a energii bez nároku na finanční odměnu. Pokud se má dobrovolník stát plnohodnotným zdrojem trvalé pomoci v týmu, je nutno, aby organizace vynaložila podobné řízení jako u profesionála. Při nedorozumění a špatném vedení odchází dobrovolník zklamán a profesionálové se domnívají, že na dobrovolníka není spolehnouti (Tóner, Sozanská, 2002, s. 70).

Důležitým bodem péče o dobrovolníka je vzdělání a přípravný proces vysílající organizace. Zákon o dobrovolnické službě neupravuje typ a požadavky na vzdělání, hlavním kritériem se považuje především motivace. Registrovaná vysílající organizace zajistí především přípravu, jejímž úkolem je informovat dobrovolníka o možných rizicích spojených s výkonem dobrovolnické služby.

Obtížně definujeme motivaci jednotlivého dobrovolníka, pro manažery dobrovolník je znalost motivace klíčová, aby pochopili motivaci dobrovolníka při jejich přijímání,

výběru, umístění a udržení. Motivace může být nejrozličnějšího druhu, například potřeba seberealizace, rozvoj mezilidských vztahů, získání praktických zkušeností nebo zachovat prosperitu druhých lidí (Záškodná, Mojžíšová, 2011, s. 64).

Během působení dobrovolníka v organizaci nesmíme zapomínat na potřebné hodnocení a s tímto hodnocením ho seznámit. Pro obě strany je to velmi důležité a pro kvalitnější práci přínosné. Ocenění dobrovolníka přináší povzbuzení do další činnosti, které přináší smysl a význam dobrovolnickova konání. Ocenění nemusí být nijak složitě. Dejme dobrovolníkovi zřetelně najevo, že si ho vážíme, řekněme mu něco, co ho potěší, popřejme dobrovolníkovi k svátku, narozeninám, k vánocím nebo jen prostě vyjádřit spokojenost. Chovejme se k nim lidsky, s empatií a etikou chování. (kolektiv autorů, 2001, s. 20).

Zařízení organizující dobrovolnickou činnost by za dobrovolníka neměla platit. Na jejich nezbytné výdaje může poskytnout prostředky například na dopravu, na vstupné kulturních programů, když slouží jako doprovod klientovi. Z dalších odměn může organizace nabídnout lístky na kulturní vystoupení, různé poukazy komerčních služeb, napsaný děkovný dopis, pozvánka na neformální setkání dané organizace apod. (Matoušek, 2003a, s. 63).

Z dalších aktivit, jak ocenit dobrovolníka a zviditelnit dobrovolnictví, je nominace na cenu Křesadlo. Cenu vyhlašuje Hestia, o. s. prostřednictvím zástupců měst (<http://www.hest.cz/kresadlo>) nebo cena GOAL vyhlašovaná Olomouckým krajem (<http://www.kr-olomoucky.cz/cena-goal-2011-aktuality-647.html>).

Supervize v dobrovolnictví je obdobná jako supervize v pomáhajících profesích. Umohl by dobrovolník může konzultovat svoje pocity a pocity vycházející z jejich činnosti. Supervize také chrání zájem klienta před nevhodnými aktivitami dobrovolníka. Koordinátor může v jednoduchých situacích supervizora zastoupit, pokud složitější případech je vhodná konzultace se supervizorem (Tóner, Sozanská, 2002, s. 81). Supervize může být prezentována jako neformální setkání se supervizorem, má preventivní charakter proti dobrovolnickému vyhoštění (Třáudová, 2011, s. 32).

4.2 Přínosy a bariéry dobrovolnictví

Každá mince má dvě strany a platí to i v případě osobnosti dobrovolníka v organizaci. Organizace si má uvědomit přínosy i případná rizika před tím, než dobrovolníka do

organizace přijme. Dobrovolník nemusí být jen nositel pomoci, ale také přínosem lidskosti a tvořivosti. Organizace může dobrovolnictví pokládat jako výzvu k ověření si svého pojetí (Toerner, Sozanská, 2002, s. 54).

Vzorec kolektivního dobrovolnictví představuje dobrovolníka, který se přizpůsobuje organizaci tzn. dává to, o čem je požádán a co je potřeba. Naproti tomu je vzorec individuálního dobrovolnictví, jenž předpokládá od lidí získat zkušenosti podle toho, jak jim to zrovna vyhovuje, a jak jsou na situaci připraveni (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 174).

Dobrovolníky můžeme zapojit v neziskové organizaci do různých projektů, kdy uplatnění je značně široké. Důležitě je, jakým způsobem vybereme šprávného dobrovolníka na určitou činnost, ne každý totiž může vykonávat jakoukoliv práci, by dobrovolnickou (kolektiv autor, 2001, s. 4).

Dobrovolníci mají být zapojeni do projektu organizace, pomohou nám motivovat zapojený tým, protože oni sami jsou silně motivováni, přinesou nové nápady a možné varianty postupů jak se na projektech podílet. Jejich činnost je samostatná, ochotná a to vše bez nároku na finanční odměnu. Mohou být také pro organizaci úspornější, za předpokladu, že dobře připraví a vybere vhodnou dobrovolnickou činnost. Dobrovolník může vyplnit místo činnosti, na které nemáme placeného pracovníka. Umožní nám rozšířit projekt i do míst, na který bychom bez nich nedosáhli, stanou se naší vizitkou i mimo organizaci.

Na přijetí dobrovolníka se musí organizace pečlivě připravit, obzvláště když s dobrovolníky nemá dostatečné zkušenosti nebo při realizaci zcela nového projektu s ústředním dobrovolníkem. (kolektiv autor, 2001, s. 6).

Hlavní příčiny bariér dobrovolnictví podle výzkumu (Friš, Pospíšilová, 2010, s. 172) se odvíjejí od několika ideálně typických pro individualizovaný kulturní rámec.

Bariéry z pohledu potenciálního dobrovolníka jsou nejčastěji uváděny především v náročných situacích při práci, velká zaneprázdněnost jinými činnostmi, člověk nemá hlídání dětí, problémy s dojížděním, zdravotní problémy. Z pohledu individuální volby šmám i nemám zájem o novat se dobrovolnictvím, se člověk rozhodne dle svého uvážení, není to povinnost nebo norma. Z pohledu očekávání zájmu druhého může nastat překážka šnikdo mn nepožádal, abych se zapojil/a, mám pocit, že o to nikdo nestojí.

Přítomná nejčastější bariéry podle výzkumu (Toerner, Sozanská, 2002, s. 54)

byly uváděny následující argumenty: nedostatečné řízení innosti dobrovolníků , nezájem domova o dobrovolníky, obavy z rizika úrazu, že zneuflití klienta dobrovolníkem, pracovní vytíženost sou asných pracovník a také názor, že není zájem od klient o dobrovolníka.

5 METODOLOGIE VÝZKUMU

V první části předkládané práce popisují teoretické vymezení dobrovolnictví, jeho pojetí, jak je situováno v zahraničí a v České republice, vztahy mezi dobrovolníkem a organizací. V následné, druhé části se věnuji výzkumu, jakým způsobem je vnímáno dobrovolnictví ve stávajících registrovaných sociálních službách a jaké jsou s ním zkušenosti. K získání potřebných informací, které jsou následně zpracovány, jsem použila metodu kvalitativního výzkumu, s předem stanoveným souborem otázek, které byly seřazeny k rozhovoru s vybraným respondentem.

Rozhovory jsem zaměřila na vedoucí pracovníky konkrétních služeb, jejich prezentace rozhovor je součástí metodologické části, která slouží ke konečnému výstupu této výzkumné části.

5.1 Výběr respondentů sociálních služeb

Cílem výzkumu je zjistit názory lidí o dobrovolnictví jako takovém a možnosti nabídky činnosti dobrovolníka v dané sociální službě. Výzkum byl zaměřen na vedoucí pracovníky sociálních služeb, z toho vyplývá výběr respondentů. Oslovila jsem 4 vedoucí pracovníky, z toho jeden pracovník rozhovor odmítl a z důvodu nekompetentnosti mě odkázal na pracovníka, který má pohled v této oblasti a s konkrétní službou má zkušenosti.

Poskytovatelé sociálních služeb v Ústí nad Labem

Současná situace sociálních služeb v Ústí nad Labem je zastoupena typicky registrovanými sociálními službami. V Katalogu poskytovatelů služeb v oblasti sociální, vzdělávání a volného času v Ústí nad Labem a informací získaných z internetových stránek uvedené služby stručně popisují:

Centrum sociálních služeb Ústí nad Labem, příspěvková organizace

Od roku 2008 je zřizovatelem organizace Město Ústí nad Labem. Základním předmetem činnosti organizace je poskytování služeb sociální péče a sociální prevence v rámci zařízení jako je pečovatelská služba, azylový dům pro muže a ženy, noclehárna, domov

pro matky s d tmi v tísní. Úelem je poskytnutí pomoci občanům při zvládnání jejich obtížných situací na nezbytně nutnou dobu.

Peovatelská služba je poskytována v domech s peovatelskou službou a v domácnostech klientů na území Uničova a přilehlých obcí. Služba je poskytována formou terénní nebo ambulantní služby seniorům, zdravotně postiženým občanům, kteří mají dočasně nebo trvale sníženou soběstačnost z důvodu vku, chronického onemocnění nebo zdravotního postižení a rodinám s d tmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné fyzické osoby.

Azylový dům pro muře a ženy poskytuje podporu a pomoc lidem v obtížné sociální situaci na nezbytně nutnou dobu, pomáhá řešit krizové situace, poskytuje podmínky pro osobní hygienu, podmínky pro přípravu stravy, ubytování, sociální poradenství a pomoc při uspokojování základních životních potřeb.

Noclehárna je službou, která poskytuje podporu a pomoc lidem v obtížné sociální situaci na nezbytně nutnou dobu, která umohluje podmínky pro osobní hygienu, pro pérecování, základní sociální poradenství, pomoc při uplatování práv, oprávněných zájmů a při obstarávání osobních záležitostí, pomoc při řešení krizových situací.

Domov pro matky s d tmi v tísní nabízí podporu a pomoc lidem v obtížné sociální situaci na nezbytně nutnou dobu. Forma pomoci může být při řešení krizových situací, ubytování, pomoci při uspokojování základních životních potřeb, poskytnutí podmínek pro osobní hygienu, pro přípravu stravy a sociálního poradenství (www.cssunicov.cz).

Charita Těrnberk, st edisko Uničov

Organizace byla založena roku 1991, zřizovatelem je Arcibiskupství olomoucké. Podmínkami činnosti za řízení je obecně prospěšný, podnikatelský, je provozovatelem i jiné činnosti. Základní činnost je nezisková charitativní, humanitární, zdravotnická, sociální, vzdělávací, preventivní a výchovná, příkladem z doplňkových činností je duchovní a dobrovolná. Podmínkami činnosti je Charitní ošetovatelská služba a hospicová péče, Charitní peovatelská služba a služba sociální prevence.

Charitní ošetovatelská služba, hospicová péče umohluje lidem žít v jejich vlastním prostředí, pomáhá zajistit v dostatečné míře zdravotní služby, sociální, biologické a psychologické potřeby.

Charitní peovatelská služba se snaží o zlepšení kvality života seniorů a osob se zdravotním postižením, umohluje klientům žít v domácím prostředí.

Nízkoprahové denní centrum SCHOD je služba sociální prevence, kdy jejím

primárním úelem je poskytnout komplex ambulancních služeb. Klienty jsou osoby bez příslušnosti a lidé ohrožení sociálním vyloučením. Služby směřují k návratu do společnosti a ke zlepšení kvality života. (výroční zpráva Charita Turnover, 2010).

Charitní –atník je doplňkovou službou zařízením, sloužící sociálně slabým osobám, které si zde mohou opatřit potřebné ošetření, služba je poskytována na bázi dobrovolnictví.

Občanské sdružení Jasná

Občanské sdružení Jasná je nestátní, neziskové sdružení, které se věnuje o mentálně postižené děti v Uničově a okolí. V roce 1996 bylo otevřeno Centrum pro děti s kombinovanými vadami, které je rozděleno na denní stacionář s rehabilitací a speciální –kolu. Klienty Jasná jsou zdravotně postižené osoby, u kterých bylo diagnostikováno mentální postižení, kombinované vady nebo diagnóza autismus. Charakteristickým znakem pro tuto skupinu je ohrožení sociálním vyloučením ze společnosti, snížením soběstačnosti v základních životních dovednostech.

Denní stacionář poskytuje ambulantní sociální službu klientům s mentálním a kombinovaným postižením. Služba směřuje k rozvoji osobních možností klientů, podporuje zachování a dodržování dosavadního způsobu života, kdy vyvíjejí pirozené vztahové vazby se zapojením do místního společenství.

Základní –kola speciální je zřízena jako občanská prospěšná společnost, která uskutečňuje vzdělávání dětí podle vzdělávacího programu pomocné –koly a rehabilitačního vzdělávacího programu pomocné –koly.

Zaměřují se také na mimoškolní aktivity, kterými jsou především sportovní akce (výroční zpráva Jasná, 2010).

Domov pro seniory s.r.o.

Netradičním podnikatelským záměrem v oblasti sociálních služeb, vznikla na sklonku roku 2010 v Uničově soukromá pobytová sociální služba pro seniory. Záměrem je vytvoření podmínek pro aktivní stáří se širokým spektrem služeb.

V domov přijímají především mladší senioři a starší senioři, kteří pro trvalé změny zdravotního stavu potřebují celodenní péči. Zařízením je menšího typu s poskytovanou dlouhodobou i krátkodobou péčí pobytem. Pořádají volnoasové a společenské aktivity formou přednášek, besed, promítání filmů, společenských her, výtvarnéinnosti, muzikoterapii, kulturního vystoupení (www.domov-unicov.cz).

5.2 Metody a cíl výzkumu

Existuje mnoho různých technik ke sběru dat, např. standardizovaný a nestandardizovaný rozhovor, dotazník, pozorování, telefonický výzkum, sociometrické techniky, sekundární analýza, zúčastněné pozorování a mnoho dalších (Disman, 2002, s. 123).

Zvolená metoda kvalitativního výzkumu slouží k získání požadovaných informací. Formou cílených vedených rozhovorů jsou vyhledované informace získávány v přímé interakci s respondentem tváří v tvář nebo telefonicky (Disman, 2002, s. 124).

Výhodou rozhovoru s malým počtem respondentů je získat potřebné informace a přímou reakci na odpovědi. Rizikem může být vypovídající hodnota, která závisí na vhodně položených a srozumitelných otázkách. U kvalitativního výzkumu sbíráme data, která nutně potřebujeme k testování hypotéz, pak hledáme strukturu v pravidelnosti, které v nich existují (Disman, 2002, s. 287).

Při aplikaci kvalitativního výzkumu dochází k vzájemnému přiblížení se s respondentem, které pomáhá výzkumníkovi k tomu, aby mu sdělil co nejvíce informací, ze kterých výzkumník vybere vše, co je pro něj relevantní. Zároveň systém je ovlivňována respondentova znalost, zkušenost, jeho postoje, pocity (Disman, 2002, s. 290). Tento způsob umožní lépe pochopit konkrétní situaci a rozpoložení respondenta, ve kterém se zrovna nachází. Přiblíží pochopit jeho názory nebo postoje, zkušenosti, které se týkají daného tématu.

Ke kvalitativnímu výzkumu jsem použila předem stanovený soubor otázek, které byly seřazeny k danému rozhovoru. Doplnující otázky se dotýkaly tématu a přispěly tak k přirozené cestě rozhovoru. Jiné položené dotazy vznikly přirozeně při probírání konkrétních situací, které u jednotlivých rozhovorů nastaly. Sběr dat byl uskutečněn prostřednictvím polostandardizovaných rozhovorů, s tím, že cíl a záměr rozhovoru byl pevně zachován.

Respondenty kvalitativního výzkumu se staly tyto osoby, které vytvořily výzkumný soubor ke sběru dat kvalitativního výzkumu. Respondenti byli českého i moravského pohlaví, pro popis rozhovorů a snahy o anonymitu respondentů používám moravský rod pro všechny rozhovory.

Cílem výzkumu je především shromáždit potřebných dat, která vypoví o situaci dobrovolnické činnosti v sociálních službách v Uničově. Jakou má organizace

nebo vedoucí jednotlivec v organizaci zkušenost, znalost, zájem a postoj k dobrovolnictví.

Tím vzniká i výzkumná otázka, kterou lze rozdělit na menší dílčí otázky:

- Co je dobrovolnická činnost, kdo je dobrovolník?
- Na jakém principu funguje dobrovolnictví a jakou má formu?
- Co lze zařadit do dobrovolnictví?
- Jaké jsou zkušenosti s dobrovolníkem?
- Co dobrovolnictví do organizace přináší?
- Jaké vlastnosti a motivaci by měl dobrovolník mít?
- Jaké jsou vztahy organizace a dobrovolníka v ní?

Ke zpracování dat jsem si připravila soubor otázek, které mají zachovanou určitou posloupnost a jsou doplněny dalšími otázkami. Nejprve jsem použila otázky obecné k dobrovolnictví a poté odbornější znalosti dané osoby.

Prvním krokem k získání dat byl telefonický dotaz, zda daná osoba v zájmu je ochotna účastnit se rozhovoru na dané téma. Účast potvrdili všichni oslovení respondenti, kdy byla domluvena osobní schůzka.

V úvodu každého rozhovoru jsem se představila a respondenty seznámila, jakým způsobem bude rozhovor probíhat, také jsem je informovala a získala souhlas k nahrávání rozhovoru. Dále jsem získávala údaje o osobnosti dané osoby v organizaci, jaká je jejich pracovní pozice v zájmu, jak dlouho se v sociálních službách pohybují, došlo i na otázky z osobního života jak vnímají pomoc druhému člověku. Tím jsem se, nenásilnou formou dostávala k otázkám k danému tématu výzkumu.

Sběr dat probíhal na pracovištích respondentů v prosinci 2011 a v lednu 2012, záznamy rozhovorů byly zhotoveny prostřednictvím diktafonu a následně převedeny do textové podoby. Části rozhovoru, které se netýkaly, zejména rozhovoru jsem vynechala, jednalo se především v té době o politickou situaci v sociálních službách. Z mého pohledu nebyly pro tento výzkum důležité.

Citace rozhovorů respondentů jsou popsány v přiloženém znění, kdy se objevuje i nespisovná čeština. Dále jsem při zpracování dat a textového záznamu rozhovorů zachovala anonymitu jednotlivých respondentů. Forma označení dotazovaných osob je pod písmeny A, B, C, D. Prezentované organizace jsou uvedeny v příložené části bakalářské práce, kde popisují jednotlivé organizace, poslouží k závěrečné části, kde

uvádím možnosti využití dobrovolníka pro určitou cílovou skupinu klientů.

5.3 Kvalitativní část výzkumu

Pomocí otevřeného kódování v kvalitativním paradigmatu byly použity tyto rozhovory. Otevřené kódování je proces, kdy se údaje rozebírají, porovnávají, prozkoumávají, kategorizují a konceptualizují. Kategorii je méně než jedna pojem. Tato jedna pojem je objevena, když se pojmy vzájemně porovnávají, a zdá se, že náleží podobnému jevu. Do výsledného řádu jsou pojmy seskupovány a nazvány pojmem kategorie (Strauss, Corbinová, 1999, s. 42).

Z jednotlivých rozhovorů vznikly tyto základní kategorie:

- kategorie pojem dobrovolnictví – zde lze do kategorie zařadit pojmy, které souvisí se znalostí co je dobrovolnická činnost, kdo je dobrovolník, kde je pro sobotu dobrovolníka, formy dobrovolnictví, může se zde zahrnout osobní i pracovní zkušenosti, zda působí akreditované dobrovolnictví v Univerzitě nebo jeho okolí,
- kategorie pozitiva a negativa dobrovolnické činnosti – jak vedoucí pracovník vnímá dobrovolnickou činnost pro svoji cílovou skupinu klientů, péče a vedení dobrovolníka v sociální službě,
- kategorie vlastnosti dobrovolníka – tato kategorie souvisí s osobnostními rysy dobrovolníka, jeho vlastnosti, motivace, zkušenosti, vzdělání,
- kategorie vztahy dobrovolníka s organizací – kategorie zasahuje již do odbornosti souvisí se znalostí, co dobrovolník vykonává, čím se dobrovolnická služba řídí, kdo může být dobrovolník, zda by oslovená organizace chtěla být vysílající organizací ve městě.

Rozhovor pracovník A

Pracovník A je v zájmu od založení organizace. Pracovník byl komunikativní, vstřícný si popovídat na téma dobrovolnictví. Rozhovor nejprve probíhal v klidné zóně chodby zájmu, ale protože byl rušen okolím, (klienti se chystali k rozvozu domů ze zájmu), pozval mne do pracovny. Z odpovědí a reakcí dotazovaného, vycházel neutrální vztah k tématu, spíše nedůvěřivý, nepotřebný, podle něj dobrovolnictví nemá

závafln j-í smysl.

Kategorie pojem dobrovolnictví

Ptala jsem se pracovníka A, jak vnímá pojem dobrovolnictví, co se mu vybaví p i vyslovení tohoto slova: *šdobrovolnictví m fle být zábavná innost a zajímavá, vím, o co jde. My zde máme -kolu a stacioná jsou to dv za ízení a navzájem si pomáháme. Dobrovolníky z venku nemáme a nevyuflíváme. O dobrovolnické slufb máme vytvo eny pravidla ve Standardech kvality o sociálních slufbách, jo to máme.õ*

šDobrovolnictví jinak neznám, ale to bych se mohl dozv d t, fle? Vím, fle je zákon o dobrovolnické slufb , myslím 198/2002.õ

Co si o dobrovolnické innosti myslí, ekl: *šno, to je diskutabilní, to je kdyfl by n kdo p i-el do stacioná e, do -koly a pom fle, nechce za to peníze, pom fle s prací, t eba u nás u zdravotn postiflených d tí, tak pomáhá s t ma d ckama, no nevím, co bych je-t ekl, no, tak si klidn napi-te, fle jsem nic nev d l.õ* O zku-enostech s dobrovolnictvím v pracovním nebo osobním flivot sd lil: *šfládnou zku-enost s dobrovolnictvím nemám, asi bych se na n jakou organizaci neobracel. To bych vyufíl do na-eho za ízení d cka ze základní, st ední -koly, n kdy pro na-e klienty ud lají n jakou akci v t locvi n , na zahrad . Ohledn t ch organizací, jaké se tím dobrovolnictvím zabývají, je myslím lov k v tísní mofná ADRA? Já to nevyhledávám, nepot ebuji je.õ*

Kategorie pozitiva a negativa dobrovolnické innosti:

Jak vnímáte ze svého pohledu dobrovolnictví, vyskytují se více pozitiva nebo negativa? *šTak lidi nechodí, myslím si, fle ani nejsou, kdyby lidi cht li n co pro druhého ud lat, tak p ece p ijdou, a to by bylo příma.õ* Po chvilce odml ení, jestli je zájem dobrovolníka z venku, p ijít do jejich slufby ekl: *što nevím, nás tady znají, tak by p i-li. Negativum vidím v papírech, ur it se musí n co evidovat, administrativa, ufl tak jí je dost, to rad-i nic. Riziko vidím hlavn v tom, fle m fle p ijít špo-ukõ, lov k, který m fle víc ublíflit nefl pomoci. Na-i klienti jsou d v iví, tam vidím riziko. P ínos pro organizaci? Nevím, mohli by pomáhat p i doprovodech nebo p i oblékání, kdyfl jdou na vycházku, te v zim to dá hodn práce je nachystat ven, ale my to snad ani nepot ebujem, pom flem si sami, tady d láme v-ichni v-echo.õ* Vidíte omezení mít v organizaci dobrovolníka: *šomezení vidím hlavn asi na za átku, kdyfl ten dobrovolník by p i-el, museli bychom se o n j postarat, za-kolit a poznat ho, ale to se bavíme jenom po ád kdyby.õ*

Kategorie vlastnosti dobrovolnictví:

Zde voln rozhovor navazuje na dal-í kategorii. Jakou motivaci, vlastnosti, hodnoty, zku-enosti, vzd lání by m l dobrovolník mít, aby m l p edpoklad stát se dobrovolníkem ve va-í slufb ? š *P edev-ím si myslím, fle by m l mít sociální cít ní, m l by být klidný a trp livý, fládný choleric, m la by tam být ur itá odbornost s danou klientelou, takový ten p ehled, a být p esv d en, fle to co vykonává, d lá dob e. Motivaci, asi takovou co mám já, m l by mít vizi, do eho jde a pro . Se vzd láním, je to myslím jedno, m fle být st edo-kolák, vysoko-kolák i se základním vzd láním.*õ Zde jsme se shodli v názoru, fle na vzd lání afl tak nezáleflí, protofle t eba ke vzd lání nem la osoba podmínky, mofnosti, ale nejvíce záleflí na osobnosti lov ka, charakteru. š *Bavíme se o utopii, tak to p ece nefunguje, stále se bavíme o n em, co tady není, nefunguje. P ece, kdyby dobrovolník cht l, tak p ijde sám, ne? Tady z Uni ova, kdyby cht l n kdo n co ud lat, tak se nabídne sám, ale tady lidi nejsou, p ece sem nebude n kdo dojífld t z Olomouce z n jaké organizace.*õ

Kategorie vztahy dobrovolníka s organizací:

P i jakých innostech byste dobrovolníka zapojili? š *Vyuffili, bychom ho na cokoliv, p ijde lov k ekne šjá bych mohl docházet ast jiõ, po pracovní dob , záleflí na jeho a na-ích podmínkách. Nebál bych se ho za adit do t ch inností, co d láme, p ímá pé e, p ímo k d ckám, ne k propagaci nebo na provozní v ci.*õ Jestli n kdy uvafloval, fle by se stali vysílající organizací, odpov d l: *što jsme neuvaflovali, v fládném p ípad , ne. Pokud by, jsme nebyli podporováni n jakýma projektama, tak to ne, Uni ov je malý m sto, t eba Praha je reálná. My máme sv j vlastní p edm t innosti a snaflíme se to udržet, tak jak to jde. My nebudeme p i založení vysílající organizace jiné slufb konkurovat.*õ Z dal-ích otázek v rozhovoru se týkaly podmínek jak se stát dobrovolníkem, co musí lov k spl ovat, ekl: *šasi lov k, který má istý trestní rejst ík, je mu 18. rok , má as, nevím. T eba u povodní dobrovolník je t eba i relax, n jaký ú ada sundá sako, nechce p emý-let, vezme montérky a jde makat fyzicky, vy istí hlavu. Ale tady u t ch postíflených, nevím, jestli je to relax?*õ

Rozhovor pracovník B

Rozhovor jsem domlouvala s vedoucím pracovníkem dané slufby, ten m v-ak odkázal na lov ka, který s organizací spolupracuje a má v t-í zku-enosti, je lépe informován o dobrovolnické slufb . Organizace dobrovolníky vyuffívá p es pastora ního asistenta,

a ten mi poskytl rozhovor za pracovníka B (je tak i nazýván).

S pracovníkem B jsem se domluvila telefonicky, schůzka proběhla po vánočních svátcích. Pracovník B vykonává činnost dobrovolníka pro místní farnost a spolupracuje s místním statutárním orgánem organizace, která provozuje špitál na dobrovolnické bázi.

Činnost pracovníka B naplňuje, dává mu obrovský smysl a motivuje ho k různým projektům, které má na starost pod farností uskutečnit pro lidi potřebné. Činnosti se v něm od roku 2008, kdy v něm převzal od minulého pracovníka. V době rozhovoru finisovala příprava Týdne králové sbírky v rámci farnosti Uničova.

Kategorie pojem dobrovolnictví:

Na otázku, co vnímá při vyslovení dobrovolnictví, odpovídl: *šdobrovolnictví je soustavné a jednorázové, my vyvoláváme obojího, bez nich by to nešlo. Zrovna dokončí přípravy na Týdne královou sbírku, to je náš vrchol letovce jak tady na farnosti dobrovolnost funguje. Potom je ještě Postní almušna, ale to je už jen v kostelech, tak tomu se dobrovolníci taky věnují. Dobrovolnictví je hlavně pomoc druhému, kdo ji potřebuje, v nouzi, v nemoci, postižený nebo pomoc sbírkou, jednou pomůžeme ten, podruhé zase jiný, je to pomoc druhému. Nejvíce dobrovolníků máme z řad farníků asi 30 soustavných pro tyto akce. V tomto roce provozujeme špitál, 2x v týdnu se účastní 15 dobrovolníků na směnách, jak kdo zrovna má. Špitál vznikl tak, že lidé chodili, což s oblibou, tak přispívají dávkou pro potřebné, sociálně slabé. Denní stacionář skončil provoz (byla to registrovaná služba nyní je zrušena), a tak bývalí klienti chodí k nám do špitálu 1x za týden, jsou to seniori, kteří si přijdou u kávy popovídat, věnují se jim právě dobrovolníci. Dělají to pro ty druhé, pro dobrý pocit. Máme tady i rukodělné výrobky pro organizaci a pro farníky je to takový most mezi organizací a farou. Charitativní činnost vřelky vycházela z farnosti, většinou připravují dobrovolníci, všechny akce, a také přispívají dobrovolníci z vlastních prostředků.*

O dobrovolnictví pracovník mluvil hezky, s pohledem, na otázku jaké má zkušenosti, řekl: *šnemáme registrované dobrovolnictví, fungujeme formou dobrovolného dobrovolnictví. Organizace, která poskytuje sociální služby je profesionální charitativní službou, dělá věci odborné, kde není třeba odbornosti, nastupuje dobrovolník, třeba návštěva nemocných, doprovod k lékaři, tak to funguje v Uničově, není to registrováno. Dobrovolnictví se věnujeme čtvrtým rokem, pomáhám zajistit lidi (dobrovolníky), pro klienty organizace se účastní 7 lidí jako dobrovolníci, lidé se znají, dělají to neoficiálně, jsou v řadě i nevěřící. O práci sobě profesionálním zastoupením dobrovolnictví*

v Uni ov , se vyjád il takto: *ne, myslím, že ne, víte Uni ov je malý m sto, hodn lidí si pom že na sousedské výpomoci nebo p es na-i farnost, ale že by n kdo sem cizí jezdil, to ne. Kdyfl byly povodn , to byla jiná situace m l jsem n jaký lidi co by hned jeli, vím o nich a jsou p ipraveni pomoci hned, i t eba i odjet. T eba ADRA Prost jov, ti to d lají, my nemáme pot ebu ani kapacitu k využití, myslím, že na na-i p sobnost to zvládáme dob e.õ*

Kategorie pozitiva a negativa dobrovolné innosti:

Na-li by se v dobrovolnictví n která negativa nebo jsou jen pozitivní v ci: *šmoje zku-enosti jsou obojího rázu, ale p evy-uje pozitivum, to víte, je to práce s lidma, n kdy nepochopení, nikdo nevidí, co to obná-í. Jde to pomalu, kr ek po kr ku. V každé obci se n kdo najde, kdo pom že, a to je to p ínosný, soust e uje se to na pomoc bližnímu. Hlavní pozitivum vidím v tom, že dává -anci do fivota, dobrovolníci budou pot eba ím, dál víc, za íná se to projevovat v politice i v ekonomice. Vrací se nám vztahy a mezilidství a to je d lefité. Je také pot eba íct, že je zde také pé e o dobrovolníky. N co chcem, tak se jim taky v nujem, d láme tábory, výlety. Váflm si mladých lidí i senior , kte í se obohacují navzájem, je to mraven í práce. Napekli jsme 500 perní k na setkání dobrovolník v Krom ífl, kterého jsme se zú astnili, pot ebují na erpat síly, je to náro né. To bych vid l v negativním sv tle, to, aby se nevysílili, nevy erpali, je to náro né, asto se setkávají s bolestí, utrpením, ale pak zas p ijdou radosti a p kné chvílky, to je pot eba mít na pam ti. Organizace by se nem ly n eho bát, že mají ve slufb dobrovolníka, dobrovolník není konkurent. Mofná nevole, by mohla být v zaji-ť ní innosti pro dobrovolníka administrativa.*

Zda se stalo n kdy, že ho n co zranilo, srazilo na kolena, odpovídá: *šne, já to беру z k es anského hlediska, kdyfl se n co nepovede tak se z toho pou ím, to m posouvá dál. Protože vím, že jsem do toho dal v-e co jsem mohl. Pokud to tak není, je to zklamání, ale není to tragedie. O ekávání se nenaplní. lov k se stále u í.õ*

Kategorie vlastnosti dobrovolníka:

Z toho, co v-e ufl bylo e eno o dobrovolnictví a o dobrovolníkovi, na dotaz jaký by m l dobrovolník být, ekl: *štrp livý, empatie, láska, chtít pomáhat, p i r zných akcích dostávají hodn do t la, a k tomu je pot eba velký nad-ení. Není pot eba ani odbornosti, d lefité je cht ní, láska, trp livost.õ* Ve vztahu dobrovolník a vzd lání, sd lil: *š myslím, že ne, je to r znorodé, on se za adí k té innosti, která mu sedne, kdyfl mám n koho*

s rekvalifikačním kurzem pro pracovníka v sociálních službách tak je s lidmi v –atníku, proto má jiný rozhled, může tak pomoci radou, ale já si ho najdu pro danou úinnost, dle potřeb je dobré slovo, empatie.õ

Kategorie vztahy dobrovolníka s organizací:

Uvažoval jste, že budete mít profesionální dobrovolnictví a tak mohli nabídnout pomoc i jiným subjektům v Ústeckém území : šel bych to, je to náročné, registrovaný dobrovolník má kartičku, kolik hodin udělá. Já do vědu vím, kolik kdo snese, a on už pozná sám co unese. Když má sílu, tak zůstává, vedu si svoji agendu o dobrovolnících, ale registrovaný to není, je to na dobrovolnosti každého. Zatím, to stačí, do organizovanosti, bych nešel, tak je to vyhovující. Měli jsme nabídky, ale nic se neuskutečnilo, vždy se pomohlo z vlastních zdrojů na místě. To zahraniční pomoc a organizace, je spíše v Olomouci a v těchto městech.õ Ke vztahům dobrovolníka a organizace, jaká je legislativa nebo pravidla pro dobrovolnictví, jaké jsou povinnosti, odpovídá: šel zde zákon o dobrovolné službě, tam jsou uvedena pravidla, jak se dobrovolnická služba zajišťuje. Měli by být odpovědi ke své úinnosti, k lidem. Dobrovolník může být od 15 let, máme tu mládež, ale zase z farností, kteří je vedou k pomoci druhému, základ je v rodině, ve vzorech. Také je to otázka času, když má člověk rodinu, malé děti, chodí do práce, třeba se stará o rodiče nebo prarodiče, na pomáhání jinde nezbývá čas.õ Pracovník je pro místní dobrovolníky oporou, pomáhá v situaci, se kterou si dobrovolník neví rady. Jestli funguje zde něco, jako supervize, řekl: šel láme setkání dobrovolníků 1 x za 2 měsíce, v něm se ipomínám, nápadem, kde si poradíme, co kdo by jak řekl, s čím se setkal, v podstatě jde o neformální skupinovou supervizi. Pokud chce někdo, něco řešit individuálně, tak tu pomoc dostává ode mne, neoficiální pomoc, rada, dávám podněty.õ

Rozhovor pracovník C

Rozhovor byl předem ohlášen, domluven po telefonu. Rozhovoru byl účastníkem pracovník, který zastupuje vedoucí pozici za území domova. Stará se o práci, funkce v mnoha směrech organizace. Rozhovor se uskutečnil bez rušivých vnějších vlivů. Pracovník sám sdělil, že nemá o dobrovolnictví žádné informace, tudíž kdo to je dobrovolník, ale nedokáže si představit, co dělá. V sociálních službách v oblasti celé problematiky sociální práce se pohybuje krátce, získává postupně zkušenosti. Více se zajímá o fungující provoz tak, aby byl plně funkční

k požadavk m klienta. P i rozhovoru se asto m nila role dotazovaného a tázaného. Pracovník kladl otázky mn a zajímal se o dobrovolnictví v–obecn i v konkrétních rovinách.

Kategorie pojem dobrovolnictví:

Co se pracovníkovi vybaví, když se ečne dobrovolnictví, sd lil: *š podle mne je to zájem lov ka pomáhat druhému, bez finan ní odm ny, m fle to být z p esv d ení nebo z víry. Nevím co bych k tomu je–ekl, ale asi bych se opakoval, pomoc bez finan ní odm ny.õ* Pracovník zde uvedl, fle nemá zku–enosti v této oblasti, p esto jsem se zeptala, jakou má dobrovolnictví formu, jak je vykonáváno: *š to nevím, ani nevím, kde bych se mohl informovat, kde dobrovolníka získat. Víte asi je to taky problém, co nese ta na–e doba, v ned v ivosti, okrádání lidí, ubliřování fyzického i psychického, lov k musí v d t, koho si ke klient m pustí. Dovedu si p edstavit mít dobrovolníka na vypln ní asu, provoz obstarají pracovníci, ale být u n koho a íst mu, na to asu moc nezbyvá. Takfle asi tak bych si p edstavoval pomoc dobrovolníka, uvítal bych zastoupení v innostech jako je tení, pobavení, povídání, zahrát si lov e nezlob se, vyjet s vozí kem na procházku, n co takového. Nikdo k nám z venku nechodí, chodí a jezdí rodiny klient , n kte í jsou z daleka, tak tady stráví celý den, a když je slune ní den tak ho prosedí s ostatníma na terase a povídají si, v rámci provozních mofností se p idá i personál. Máme tu 1 x za 14 dní pastora, dojířdí z Olomouce, a ten vyslechne jejich bolesti a radosti, zahraje na kytaru, zazpívají si, lidem se to líbí. On je vlastn dobrovolník?*

Na zku–enosti s dobrovolnictvím, které mohou být osobní, pracovní, jakékoliv, odpov d l: *š ne, nemám, jsem i rád za va–e dotazy, protofle jsem se tak, nad tím, nezamý–el, ale pokud n kdo n co d lá zadarmo nebo n co daruje, tak to jsme dostali dar v lét . Obecn prosp –ná spole nost z Kyjova nám darovala polohovací l fka a no ní stolky. Jiné osobní ani pracovní zku–enosti nemám, fle se dobrovolnictví n jak d lí a funguje na profesionální úrovni, se dozvídám od Vás.õ*

Kategorie pozitiva a negativa dobrovolnické innosti:

Jak vnímá dobrovolnictví, jestli zde jsou negativa nebo pozitiva, odpov d l: *š p ínos m fle být ve vypln ní mezery s klientem, zajistit jeho pot eby, ne jen ty základní, ale jsou to i pot eby duchovní, rozvoj komunikace, p ínos podn t z venku, klienti jsou t eba na l fku a ty informace z okolí nedostanou, i když pracovníci se snaří kařdou volnou chvílku vyuffít pro klienta, ale n kdy to nesta í. Negativum by p ineslo zklamání se*

v lovkou, fle nep i- lo o ekávání, co bych do toho vložil, ten lovk (t eba dobrovolník), by nem l p íjt za jiným ú elem, nefl za jakým byl pořádán.õ Pracovník se dobrovolnictví v organizaci nebojí, nebrání, jaký mají názor na dobrovolníka v organizaci zam stnanci, odpovídá: šno, to je otázka, já bych to p ivítal, hlavn te , kdyfl se nedá jít ven, den se táhne, celý den je tma. Ale jak by to vnímali pracovníci? Nevím, muselo by se to vyzkou-et.õ

Kategorie vlastnosti dobrovolníka:

Z rozhovoru vycházela ned v ra k cizím lidem, jak vybrat dobrovolníka ke klient m se vyjád il takto: šm l by mít istou hlavu, jestli mi rozumíte, aby si na klientech nelé il mindráky, ochota naslouchat co druhý chce sd lit, pochopení, empatický, být pro lidi. Jestli je mladý nebo starý je jedno, nem fle to být -patný lovk. Podmínka vy-ího vzd lání, si myslím, fle to není, senior je skupina lidí, s kterou má zku-enost kařdý mladý nebo star-í, jsou to rodi e, prarodi e, u postiřfených je to asi jiné.õ

Kategorie vztahy dobrovolníka s organizací:

Jak a ím je ízena dobrovolnická slufba, kdo m fle být dobrovolník, odpov d l: šne, nevím, nikdy jsem se nezajím al o tyto informace, zatím. šNeuvařfovali jsme, nep emý-řeli jsme o tom, fle bychom vyuřřili organizaci, která se touto inností zabývá, ale nebránil, bych se tomu.õ

Rozhovor pracovník D

Pracovník D se pohybuje v sociální sfé e n kolik rok , má bohaté zku-enosti se systémem sociálních slufeb, s organizací, ve které pracuje.

Rozhovor probíhal v pracovn pracovníka v klidném neru-eném prost edí. Sd lil, fle o dobrovolnictví ví, v praxi se setkal v jiných organizacích, udává innost dobrovolníka jako smysluplnou pro klienta, tak pro dobrovolníka. Zejména osobního napln ní a p ínos hodnot, smyslu řivota pro ur ité osoby. Zná n které organizace p sobící v Olomouci, ale v Uni ov zku-enosti nemá, a tudífl nezná. S my-řenkou p ivést dobrovolníka do organizace si ásto pohrává.

Kategorie pojem dobrovolnictví:

Co pro Vás znamená dobrovolnictví, bez rozmy-ření ekl: šdobrovolnictví je innost a pomoc ve prosp ch n komu druhému, bez nároku na odm nuõ. Otázku více rozvinul

takto: *šAsi je to známé, p ed lety jsme snad pomáhaly v-ichni, i dnes se najde mnoho lidí, kte í cht jí pomáhat. Mám na mysli pomoc p i p írodních katastrofách. To jsou pak ty akce, kdy pomáhají v-ichni, co mají ruce a nohy, hlavn v postífené oblasti. Jsou nárazové a pravidelné, krátkodobé a dlouhodobé, záleží co, zrovna situace vyžaduje. Nej erstv j-í jsou tady u nás povodn a tornádo v Litovli, na-ť stí tady v Uni ov je klid.õ* Vrátili jsme se k tématu dobrovolnictví a sociální služba, na otázku jaké možnosti se pro dobrovolnictví nabízí, ekl: *šdobrovolnictví v sociálních službách za íná být známé a vyhledávané. Dne-ní doba je velmi rychlá, nikdo na nic a na nikoho nemá as. Dobrovolník m fle vykonávat osobní asistenci klientovi dané služby, vyplnit smyslupln volný as senior m (povídání, etbou). Pomáhají také pe ujícím rodinám, dochází za nemocnými do nemocnice, hospice, do d tských domov , celkov provádí práci, na kterou asto nezbyvá volný prostor. Z dal-ích aktivit zastoupené dobrovolníky jsou r zné humanitární sbírky, T íkrálové sbírky. Sami fládné zku-enosti z daného sm ru nemáme. šAno, vím, fle jsou organizace, které se touto oblastí pomoci zaobírajíõ.* Pracovník n kolik organizací, které se zabývají touto inností vyjmenoval a ekl: *šnapadají m dobrovolní hasi i, ti mají asi ufl dlouhou tradici pomoci, pak je to také eský ervený k ífl, ADRA a v Olomouci je Maltéžská pomoc. Uni ov? Myslím, fle ne, ne nemá, možná n jaké dobrovolníky má Charita.õ*

Kategorie pozitiva a negativa dobrovolnické innosti:

Byl jste n kdy iniciátorem mít dobrovolníka ve své organizaci, znají klienti va-ích služeb, fle existuje tato možnost pomoci. Jestli se najdou pozitiva a negativa dobrovolnické innosti, odpov d l: *šfle, bych byl aktivní hledat dobrovolníky do na-ích služeb, tak to jsem nebyl, proto nemohu mít neúsp ch ani úsp ch s dobrovolnictvím. Jeví se mi, pro organizaci takový ten p ínos praktický, nevím jak jinak to nazvat, možná si pod tím p edstavuji, fle je spokojen klient i dobrovolník. Omezení vnímám v navý-ení administrativy, to by bylo to negativum.õ*

Kategorie vlastnosti dobrovolníka:

Mluvíme o pomoci dobrovolníka, jaké možnosti ho využít v dané služb , co by m l dobrovolník spl ovat, jaký by m l být, ekl: *škdyfl bych to m l vzít tak, jaké vlastnosti má mít, bude to empatie, vst ícný, ochotný, um t naslouchat. Jeho motivací má být dobrovolnost a as se v novat druhému. šNó, taky si myslím, fle by m l spl ovat n jaký vzd lání. Dobrovolník by m l svoji klientelu znát, jako cílovou skupinu. Lidí jsou r zní*

a jinak se s každým pracuje. Vzdělání, alespoň střední odborné.

Kategorie vztahy dobrovolníka s organizací:

Tato část se týká vztahů, jaké jsou vztahy, povinnosti těchto dvou stran organizace, dobrovolník, se vyjádřil takto: *švím, že je zákon o dobrovolnické službě a tam jsou uvedeny pravidla pro dobrovolnickou službu. Dobrovolníkem se může stát člověk starší 18 let a má mít stejný výpis z rejstříku trestů. Představu povinnosti dobrovolníka v organizaci definoval takto: *što je rozdílné, u seniorů může být společně, chodit po návštěvách. U lidí bez domova je to podobné, tyto lidé také potřebují společně jinou, nejlépe ve které se pohybují, informace z venku, podporu.**

5.4 Analýza získaných dat

Prezentované rozhovory byly upraveny pomocí otevřeného kódování a následuje fáze axiálního kódování. Stauss a Corbiová (1999, s. 70 - 71) definují axiální kódování jako soubor postupů, za jejichž pomocí jsou údaje po otevřeném kódování novým způsobem uspořádávány prostřednictvím vytváření spojení mezi kategoriemi. Vytváří se zde spojení mezi kategoriemi a subkategoriemi. V případě tohoto výzkumu jsou subkategorie vybrány: dobrovolnictví, pozitiva a negativa dobrovolnictví, vlastnosti dobrovolníka, vztahy. Ústřední jev (myšlenka) je další fází pro určení centrální kategorie, která integruje ostatní kategorie. Centrální kategorie (vybere se jedna), která je pak systematicky uváděna do vztahu k ostatním kategoriím, což je proces selektivního kódování (Stauss, Corbiová, 1999, s. 86).

Za centrální kategorii pro tuto analýzu jsem vybrala zkušenost organizace, kterou budu popisovat do vztahu k jiným kategoriím.

Vztah zkušenost organizace a dobrovolnictví

Respondenti v rozhovorech uvádí podobná slova jako je pomoc, poskytní, poskydní, pomoc bez finančního poskytní, dobrovolnictví nevyužíváme, nemáme potřebu, informace apod. Všichni vypovídající mají ponětí o významu dobrovolnictví. Každý dobrovolnictví definoval určitým způsobem (šdobrovolnictví je pomoc ve prospěch někomu jinému, bez nároku na odměnu). Dále v rozhovorech vedoucích pracovníků lze zjistit, že nikdo v organizaci profesionálního dobrovolnictví nevyužívá, bylo

slyšet názor, ale nemají zkušenost a zájem. Na druhou stranu si dobrovolníci ve své službě umí představit, jakou úlohu má vykonávat (šdovedu si představit mít dobrovolníka na vyplnění úlohy (í) být u něho a říct mu, na to úlohu moc nezbyvá). Byl zde zaznamenán poznatek (šdobrovolnictví v sociálních službách za jiná být známé a vyhledávané), což může být dobrým impulzem pro další rozvoj dobrovolnictví v sociálních službách.

Vztah zkušenost organizace a pozitiva, negativa dobrovolnictví

Při rozhovorech, pro respondenty nebyl problém vydefinovat pozitiva a negativa dobrovolnictví. Jako pozitiva uvádí: pomoc, úroveň do života, vzájemné obohacení, vyplnění úlohy klienta, zajištění duchovních potřeb, rozvoj komunikace, přínos podnikání a informací zvenku, přínos oboustranný spokojen klient i dobrovolník (šhlavní pozitivum vidím v tom, že dává úroveň do života, dobrovolníci budou potěšeni, dále (í), vrací se nám vztahy a mezilidství a to je důležité).

Negativum zde bylo dva úhly pohledu, první negativní aspekt byl pro samotného dobrovolníka, a druhý v pohledu negativa pro organizaci.

Negativum jak ho vnímá respondent, pro svoji organizaci se nejčastěji objevuje administrativa, náročnost povinností k dobrovolníkovi, evidence, záležitosti (šnegativum vidím v papírech, určit se musí něco evidovat, administrativa, uftak je jí dost (í).

Také se objevuje obava ve zklamání se v životě, nedůvěra, nenaplnění očekávání. Negativum pro samotného dobrovolníka zmíňuje jeden respondent, který vidí riziko ve vyčerpanosti dobrovolníka (špotřebují na vyčerpání síly, je to náročné. To bych viděl v negativním světle, to aby se nevysílili, nevyčerpali, je to náročné, často se setkávají s bolestí, utrpením (í).

Vztah zkušenost organizace a vlastnosti dobrovolníka

Pro pomáhající profese jsou typické vlastnosti člověka, jako je empatie, pochopení, vstřícnost, láska, ochota pomoci, umění naslouchat a mnoho dalších pojmů. Tyto vlastnosti a jim podobné uvedli i respondenti. Považují je za důležité a zásadní (štrpklivý, empatie, láska, chtít pomáhat, při různých akcích dostávají hodnotu, a k tomu je potřeba velký nadšení). V oblasti vzdělání se respondenti shodli na tom, že nedostatek vzdělání je důležitý charakter člověka, jaké má hodnoty, s jakou přichází motivací, jaké má očekávání. Za dobré považují seznámení se s danou klientelou, které budou pomáhat (šdobrovolník by měl svoji klientelu znát, jako cílovou skupinu).

Vztah zkušenost organizace a vztahy dobrovolnictví s organizací

Z celé části odpovědí rozhovor vychází jasný ukazatel, že do organizovaného dobrovolnictví by fládný respondent nešel. Opakovaly se výroky typu: nikdy jsme se o dobrovolnictví nezajímali, neuvažovali, nepřemýšleli (šatím, to sta í, do organizovanosti, bych nešel, tak je to vyhovující).

Respondenti také uvedli, že je na dobrovolnictví vhodn í v t í m sto, nefl je Uni ov (šUni ov je malý m sto, t eba Praha je reálná. ŠM li jsme nabídky, ale nic se neuskute nilo, vfldy se pomohlo z vlastních zdroj na míst ě). Vedoucí pracovníci mají pojem o vztazích organizace a dobrovolníka v ní. V t ína zmínila zákon o dobrovolnické slufb a n která ukotvení dobrovolníka v n m (šje zde zákon o dobrovolné slufb , tam jsou uvedeny pravidla, jak se dobrovolnická slufba zaji uje (í), dobrovolník m fl být od 15 rok (í), dobrovolníkem se m fl stát lov k star í 18 rok (í).

Díl í shrnutí

Provedený výzkum m l potvrdit ur íté hypotézy. Jedna hypotéza vypovídá o skute ném pov domí vedoucích pracovník , jak mají málo informací o dobrovolnické innosti a tím je spojena nejasná p edstava o vedení dobrovolníka v organizaci. V íchni oslovení respondenti byli podobného názoru, jaké osobnostní a povahové rysy má dobrovolník mít. Z dal í hypotézy vychází pozitiva a negativa v dobrovolnické innosti, kdy pozitivní vnímání dobrovolníka pro klienta a pro organizaci p evy uje. Z poslední hypotézy vyplývá nezájem o akreditaci dobrovolné slufby v organizaci respondenta. Záv rem lze íci, fl se oslovení respondenti ve své instituci dobrovolnictví nebrání, za podmínky, fl s dobrovolníkem nebudou mít provozní, asové a jiné výdaje.

6 DOBROVOLNÍK V PRAXI

Po analýze rozhovorů přichází část, kde chci jednotlivým sociálním službám nabídnout škálu možností jak dobrovolníka v dané službě zapojit. Uvedená nabídka činností není rozdělena do jednotlivých služeb, ale podle dané cílové skupiny klientů. Klienty jsem vydefinovala podle Katalogu poskytovatel sociálních služeb Olomouckého kraje 2011.

Zastoupené cílové skupiny v sociálních službách v Ústí nad Labem jsou osoby se zdravotním postižením, rodiny s dětmi/děťmi, senioři, osoby s mentálním postižením, osoby bez příjmeů a osoby v krizi. Na které cílové skupiny jsem sloučila, z důvodu podobnosti jak pro danou cílovou skupinu dobrovolníka využít.

Nově uvedené oblasti cílových skupin jsou:

- cílová skupina . 1 - senioři a osoby se zdravotním postižením,
- cílová skupina . 2 - osoby s mentálním postižením,
- cílová skupina . 3 - osoby bez příjmeů, osoby v krizi,
- cílová skupina . 4 - rodiny s dětmi/děťmi.

Dobrovolník a cílová skupina . 1 - senioři a osoby se zdravotním postižením

Tuto cílovou skupinu z mého pohledu vnímám jako nejobsaňlejší pro zastoupení dobrovolníka v sociálních službách. O dobrovolnictví pro seniory se vyjadřuje Bergerová, Červenková (2005, s. 24) takto: „Senioři touží vzpomínat nebo si chtít jít postřehovat, a nemají posluchače. Chtít jít mít kontakt se svými za okny, a jsou celé dny sami. Chtít jít se zasmát a rozptýlit, a nikdo na ně nemá čas. Chtít jít vidět, jak funguje počítač, co to je mail a jak se máká mobil, ale jejich šládlů na to nemají trpělivost.“

Jak je již předesláno, seniorská klientela trpí osamocněním, zdravotním handicapem (psychický, fyzický), většina lidí ve stáří zůstává bez partnera, bez blízkosti rodin. Zde se naskytá prostor pro dobrovolnickou činnost právě v oblasti lidského kontaktu.

Nejlepší a nejproduktivnější činností pro klienta a dobrovolníka je šbýt spolu, zařít společné chvíle povídáním, četním, zazpíváním si, hraním (karty, hry, jiné stolní hry), ruční práce, doprovodem do obchodu, za kulturou, na zahradu, do parku nebo nic nedělat a mít jen pocit blízkosti druhé osoby, třeba nejsem sám. U klientů upoutaných na lůžko můžeme pomoci s podáním jídla, usnadnění hygieny, naslouchání, vnovat jim čas

a tím dávat zájem a podporu člověku, tím ho také aktivizovat mentálně i fyzicky.

Protože se léta pohybuji v prostředí mezi seniory, zaznamenala jsem postesk, a tím zájem o doprovod především za kulturou. Týká se to vystoupení ve veřejných hodinách, kdy se senioři sami bojí jít ven, z důvodu pádu, zepadení. V Uniově je historická koncertní síň bývalého kláštera, v níž se konají veřejná i varhanní koncerty. Zájem seniorů je také o doprovod na nedělní bohoslužbu, protože si sami jít netroufají a svatou mši sledují u televize, rozhlasu.

Tyto uvedené činnosti jsou z mého pohledu ty nejvýznamnější a z praxe jiných zařízení nejčastěji využívané. Klienti v Uniově možnost využít dobrovolníka nemají, jsou odkázáni na sousedskou nebo přátelskou výpomoc.

Dobrovolník a cílová skupina . 2 - osoby s mentálním postižením

Cílová skupina s mentálním postižením je specifická na své potřeby a požadavky. Zde si musí pomáhající uvědomit, že je to činnost nejen s dětmi, a jejich mentální postižení, ale je to spolupráce i s rodinou. Přitom dobrovolník nemusí dělat nic výjimečného, nic specifického. Tyto osoby jsou ohroženy sociálním vyloučením, proto, aby zůstali součástí společnosti, potřebují podporu a pomoc asistence, kterou může zajistit dobrovolník.

Činnost je zaměřena na individuální možnosti, zapojení se do běžné společnosti podle intelektových schopností klienta. Pomoc dobrovolníka může být zastoupena v mnoha činnostech, například asistence při rekondičních pobytech, u mimoškolních aktivit, u aktivit sportovních, asistence u výuky s počítačem, při soutěžích, při zájezdech, výletech, četbě, hraní her, koncertech nebo návštěvách kina, a tak se stává plnohodnotným členem společenského kontaktu.

Dobrovolník také může pomáhat klientovi přímo v rodině, sami pečující potřebují odpočinek od péče nebo zajistit si domácí práce, dobrovolník si tak může s klientem hrát, vzdlávat, číst, dívat se na televizi, dohlížet, aniž by měla pečující osoba strach, obavu, že se něco stane v její nepřítomnosti. Se zkušenostmi organizace s touto cílovou skupinou a jejími možnostmi, které systém péče umožní, uje si dovedu dobrovolníka ve službě reálně představit. Organizace tak může být k resocializaci klientů, při běžných úkonech pod dohledem za pomoci dobrovolníka.

ŠDobrovolnictví v rodinách je zaměřeno především na dlouhodobou spolupráci dobrovolníka a rodiny. V případech rodin, kde mají dítě se zdravotním postižením, se činnost dobrovolníka zaměřuje hlavně na práci s dítětem se zdravotním postižením, ale

také často na práci s ostatními sourozenci, na které následkem handicapu jednoho ze sourozenců nezbyvá tolik času. Pomoc dobrovolníka představuje také značné odlehčení pro maminku, která o dítě s postižením pečuje (Kubíček, R., 2011, s. 31).

Dobrovolník a cílová skupina . 3 - osoby bez domova, osoby v krizi

Také u nás, a si to připouštíme více i méně, jsou skupiny obyvatel, které se z různých důvodů vnímají jako zehlížené, nedoceněné a na okraji společnosti. Přitom n kam patřit, být součástí komunity, patří k základním lidským potřebám, a proto ne náhodou bylo a je vyhnanství jedním z nejtvrdších trestů (Sozanská, 2006, s. 11).

Na okraji společnosti se setkáváme s touto cílovou skupinou, která nemá trvalé domácnosti, rodinné a jiné zázemí. Jsou to často lidé, kteří se dostali do tíživé životní situace, ne vždy vlastní vinou. Mívají problémy partnerské, rodinné, s návykovými látkami, se ztrátou zaměstnání. Do pozice osoby bez domova se dostávají také při návratu z výkonu trestu nebo opuštění různých ústavních zařízení, což má nepříznivý vliv na zdravotní stav duševní a tělesný. Často tato situace na ně, téměř všechny psychicky doléhá, zejména tísnivý pocit, že je nikdo nepotřebuje, tím ztrácí smysl života.

Zde se nabízí pomoc dobrovolníka, jak pomoci osobě bez domova nebo v krizi, najít opět smysl života, vyplnit aktivně volný čas s novými aktivitami, pomoci při vzdělávacíchinnostech, které přispívají k duševní, a také tělesné rekonvalescenci.

Pro dobrovolnickou činnost se nabízí aktivity typu: doprovod klienta na úřady, k lékaři, výdejem stravy, sportovní a kulturní činnosti.

Důležitá také je, zapojit se do aktivní komunikace s klientem, který se postupně zase stává uzavřený vůči ostatním stejně postiženým lidem a nemá potřebu získat informace z jiného prostředí, není jeho komunita. Pokud klient má potřebu komunikace nezávislé osoby, nechce své potřeby sdělit jinému klientovi, pracovníkovi v zařízení může být právě dobrovolník osobou, která jej vyslechne, poradí.

Lidé bez domova jsou i mladí lidé v plné síle a fyzicky zdatní, zde se naskytá možnost v zapojení se do kolektivních her. V Univerzitě jsou nově vybudována sportovní hřiště pro veřejnost na fotbal, košíkovou, házenou a jiné míčové hry, tady se otvírá prostor pro dobrovolníka jak vyplnit volný čas s klienty. Pro ženy bez domova může být přínosné využití volného času ručními pracemi, dnešní doba přináší nové techniky, jako je pletení z papíru, ubrousková technika, malba nebo se jen naučit se obyčejnému ručnímu šití, šupování.

Matky s dětmi v tísně jsou skupinou klientů, kterým dobrovolník může pomoci

s aktivizací dětí, dohledem nad přípravou do školy, píu ení, dou ování dětí, s rodi i se ú astnit nácvik nebo pomáhají vytvá et vztahy v novém prost edí (erná, 2011, s. 6).

Dobrovolník a cílová skupina . 4 - rodiny s dětmi

Poslední skupinou klient jsou rodiny s dětmi, zmí ované registrované služby, ji mají uvedenou zejména pod pe ovatelskou službou, kdy se poskytuje pé e rodinám s dětmi, jejichž situace vyžaduje pomoc jiné osoby.

Tady m fle dobrovolník být nápomocný v doprovodu, asistenci, vypln ní volného asu s dětmi hrou, procházkou apod.

Organizace poskytující dobrovolnickou innost v Olomouckém kraji

Cílem mé bakalá ské práce je zjistit, jakým zp sobem se dá dobrovolník vyuffít v místní síti zaregistrovaných sociálních služeb v Uni ov . Nabízené možnosti pro dané cílové skupiny jsem jiřl popsala, povařuji také za d leffité zmapovat p sobnost akreditovaných organizací, které dobrovolníky zaji– ují v Olomouckém kraji.

Podle informací z rozhovor oslovených respondent na území Uni ova nep sobí registrovaná služba poskytující dobrovolníky. Informace o p sobnosti jsem zji– ovala od jednotlivých dobrovolnických center z jejich prezentací na internetových portálech, kde Uni ov v řádných dobrovolnických centrech v jejich spolupráci nefiguroval.

Kontakty na dobrovolnická centra, organizace:

lenové koalice Dobrovolnických center R p i Hestii ó Národní dobrovolnické centrum:

- Dobrovolnické centrum ADRA Prost jov (www.adraprostejov.cz),
- Olomoucké dobrovolnické centrum JIKA (www.jidobrovol.wz.cz),
- Centrum pro komunitní práci St ední Morava, P erov (www.cpkp.cz).

Charita:

- Charita Olomouc (www.olomouc.charita.cz) - dobrovolnický program Charity Olomouc),
- Dobrovolnické centrum Charita Záb eh (www.zabreh.caritas.cz).

Jiné:

- Dobrovolnické centrum Maltézské pomoci (www.maltezskapomoc.cz).

Zastoupené sociální služby v Univerzitě, které mají zájem o dobrovolnictví ve své sociální službě se mohou obrátit na tato dobrovolnická centra nebo organizace. Otázkou je, zda tato centra a organizace jsou schopny dobrovolníky do služeb zajistit, zda přijmou přijímající organizaci, jakou mají místní dostupnost. Na internetových odkazech dostupnost organizací nebyla uvedena, tudíž se domnívám, že zastoupení pro zájemce sociálních služeb v Univerzitě nebude lehké. Tady dochází ke vzájemné komunikaci mezi stranami, jak dobrovolníka pro danou službu zajistit.

ZÁV R

Cílem této práce bylo za pomoci kvalitativního výzkumu zjistit stav pov domí vedoucích pracovník v sociálních službách o dobrovolnictví, a také o možnosti využití tohoto fenoménu v sociálních službách na Univerzitě. Při vyhodnocování získaných rozhovor oslovených respondent jsem zjistila, jak pomíjivé pro ně je, téma dobrovolnictví v sociální službě. Dobrovolnictví v sociálních službách považují za přínosný prvek, který je potřeba více dostat do pov domí nejen vedoucím pracovníkům, ale také široké veřejnosti v etn klient služeb, za pomoci vhodné propagace.

V dnešní době globalizace, s nepřetržitými změnami, se svět čím dál více mění, stává se složitějším a jeho vzájemná závislost roste. Dobrovolnictví je v naší zemi považováno za jednu z občanských činností. U nás je dobrovolnictví historicky zakořeneno, aniž si to můžeme v dnešní době uvědomujeme. Velký útlum zaznamenalo dobrovolnictví v době socialismu, kdy došlo ke zrušení nastavených vazeb a tento negativní jev zanechal na rozvoji dobrovolnictví hluboké stopy. K obnově dobrovolnictví postupně dochází po roce 1989, kdy individuálně nebo skupinově umohli obnovovat a posilovat lidské hodnoty jako je důvěra, zájem o druhého, služba druhému.

Dobrovolnictví je součástí naší české kultury, patří do celé lidské společnosti, je jeho neodmyslitelnou součástí, má nezastupitelné místo v sociálních službách, zdravotnictví, sportovních aktivitách a v mnoha, mnoha dalších oblastech. Bakalářská práce je zaměřena na dobrovolnictví v sociálních službách, kde vidím určitou budoucnost v rozvoji.

Přínos dobrovolníka do sociální služby je významný, oproti jiným sektorům dobrovolnictví jsou sociální služby pro dobrovolnickou činnost specifické svým rozsahem i klientelou. Pomáhá klientovi překonat jeho bariéry, začlenit jej zpět do vztahové společnosti a tím zmírnit jeho vyloučení. Dobrovolnictví v sociálních službách je jednou z cest k nové kvalitě péče o klienty, a i to je jeho nenahraditelnou podporou.

Společenská a osobní hodnota dobrovolnictví se pozvolna dostává do pov domí veřejnosti, s tím je spojená úcta a hrdost k dobrovolnictví u jednotlivců, skupin, organizací. V sociálních službách se stává fenoménem spíše nedávným, který se šíří nejprve v určitých místech, ale i v domácnostech seniorů, osob se zdravotním

postížením za pomoci dobrovolnických center nebo ve spolupráci s profesionálními terénními službami, nebo církevními institucemi.

Dobrovolnictví je významný faktor pro organizaci, vnáší změnu do vztahu mezi klientem a organizací. Výhodou je také skutečnost, že dobrovolník není závislý na zaměstnavateli, nemá statut profesionálního, ani sociálního pracovníka a tudíž má méně bariér ve vztahu mezi jím a klientem a napomáhat tak k větší spokojenosti klienta. Rovněž vnáší do organizace jiný, nezávislý pohled na poskytovanou službu, kdy často profesionální slepota zastírá nedostatky v poskytování služby.

Z výzkumu vyplynula celková neutralita a neochota k dobrovolnictví od vedoucích pracovníků, zároveň ale poskytovatelé uvádí přínos dobrovolníka v práci klientovi. Z mého pohledu dobrovolníka v sociálních službách na Univerzitě vnímám jako potřebnou součást sociálních služeb. Myslím si, že se v budoucnosti dobrovolnická činnost stane nezastupitelnou součástí pracovního týmu každé organizace poskytující sociální službu. Názory, které byly ve výzkumu vysloveny, dokazují, že poskytovatelé mají obavu z přílišné administrativy, práce navíc a nákladné péče o dobrovolníky. S ohledem na nárůst administrativy v posledních letech v sociálních službách, nemáme negativní přístup poskytovatele na činnost dobrovolníků z hlediska vysokého vynaložení času příliš odsuzovat.

Další myšlenkou představu o fungujícím dobrovolnictví mohou mít oslovení respondenti z neinformovanosti, neznalosti nebo neznají příklady dobré praxe z jiných zařízení. Při svém celkovém zhodnocení realizovaného výzkumu, na mne výsledkem přišel dojem celkového šokovatného postoje dotazovaných osob na dobrovolníka v organizaci. Dotazovaní pracovníci sice přiznávají obohacení vztahu klient dobrovolníky, na druhé straně jim však v praxi vyhovuje stereotyp, kterého by se jen s neochotou vzdali. Kladu si otázku, proč vedoucí pracovníci mimo uvedené obavy, zastávají k dobrovolnictví nerozhodný postoj, spíše mají dobrovolníka vnímat jako přínosný jev. Vedoucí pracovníci si musí uvědomit, že dobrovolník není hrozbou pro instituci, ale naopak přináší potřebnou vzájemnou vazbu a svojí přítomností vyzývá organizaci k neustálému zlepšování se ve své činnosti, což je jedním z hlavních úkolů všech sociálních služeb.

Cílem této práce bylo také pro oslovené služby v Univerzitě prohledat možnosti jak dobrovolníka v dané službě využít, jak se o dobrovolnictví více dozvědět, kde získat informace, jakým způsobem dobrovolníka získat a jak s ním pracovat. Vedoucím pracovníkem jsem chtěla ukázat a připomenout tyto možnosti spolupráce

s dobrovolníky a dobrovolnickými centry. To, jak se rozhodnou, je záležitostí managementu, který rozhoduje o organizaci a vytváří podmínky pro spolupracující subjekty.

Práce se tak může stát inspirativní pro samotné účastníky rozhovorů, pro klienty a rodiny klientů, pro širokou veřejnost Uničova a okolí, ale také i pro jiná zařízení, nejlépe jsem oslovila, a pro všechny, kteří uvažují o navázání spolupráce s dobrovolníky. Zároveň je inspirací pro Dobrovolnická centra, v jaké lokalitě Olomouckého kraje sociální služby oslovit a navázat spolupráci. Všem osloveným subjektům tzn. institucím poskytujícím sociální služby a organizacím, které poskytují dobrovolnickou činnost, bude přínosná vzájemná osvětla formou přednášek, informačních schůzek s možností vystoupení v rámci komunitního plánování, vydání informačního materiálu o dobrovolnictví s možností propagace v Místním informačním centru v Uničově. Pokud se tato práce dostane do rukou vedoucího pracovníka, a přinutí jej zamyslet se nad dobrovolnictvím jako takovým, jaký přínos by mohlo vnést do jeho konkrétní práce v rámci sociálních služeb, pak tento výzkum měl smysl a posunul myšlenku dobrovolnictví zase o kousek blíže realizaci.

Ložský rok byl vyhlášen jako Mezinárodní rok dobrovolnictví, a díky němu se o dobrovolnictví dozvídáme více, je prezentováno v časopisech, v tisku, na internetových portálech je již dostatek informací o dobrovolnictví, jedinou bariérou vidím v lidském přístupu a ochotě spolupráce.

Psaní této práce mě osobně velmi obohatilo, opřít jsem si uvědomila jak náročné, ale zároveň krásnou práci člověk vykonává v pomáhající profesi.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Knifní publikace

Benešová, E., Boček, J., Čaník, M., Černá, L., Diatková, N., Doležalová, K., Doudová, J., Eliáš, V., Hradil, T., Kaňková, S., Kolář, J., Vojtěch, P. (2011). *Dobrovolníci m ní sv t*. Praha: MTT. ISBN 978-80-87449-15-8

Bergerová, M., Šerpenková, R., (2005). *Obyejní lidé d lají neobyejné v ci*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-017-8

Caletková, H. (2006). *Jobrotation a dobrovolnická innost*. P erov: Centrum pro komunitní práci. ISBN 80-86902-34-4

Clinton, B., (2008). *Dárcovství: jak každý z nás m fle zm nit sv t*. Praha: Volvo Globator. ISBN 978-80-7207-674-1

Disman, M. (2002). *Jak se vyrábí sociologická znalost*. Praha: Nakladatelství Karolinum. ISBN 80-246-0139-7

Dohnalová, R., Vejd lková, R. (2009). *Dobrovolnictví ve Fakultní nemocnici v Motole*. Praha: Dobrovolnické centrum FN v Motole. ISBN 978-80-254-5150-2

Fri , P., a kol. (2001). *Dárcovství a dobrovolnictví v eské republice, Výsledky z výzkumu NROS a AGNES*. Praha: AGNES a NROS. ISBN 80-902633-7-2

Fri , P., Pospíšilová, T., a kol. (2010). *Vzorce a hodnoty dobrovolnictví v eské spole nosti na za átku 21. století*. Praha: Agnes ISBN 978-80-903696-8-9

Kolektiv autor . (2001). *Dobrovolníci v neziskových organizacích*. Praha: ICN, o.p.s. ISBN 80-86423-05-0

Kop iva, K., (1997). *Lidský vztah jako sou ást profese*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-429-X

Kunz, V., (2012). *Společenská odpovědnost firem*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-3983-0

Matoušek, O. a kol., (2003a). *Metody a řízení sociální práce*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-548-2

Matoušek, o. a kol., (2007b). *Sociální služby*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-310-9

Mazánek, V., (2002). *Mezinárodní rok dobrovolníků v České republice 2001*. Praha: Ministerstvo práce a sociálních věcí. ISBN 80-86552-20-9

Strauss, A., Corbinová, J., (1999). *Základy a techniky metody zakotvené teorie*. Brno: Nakladatelství Abert & Boskovice. ISBN 80-85834-60-X

Toerner, J., Sozanská, O. (2002). *Dobrovolníci a metodika práce s nimi v organizacích*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-514-8

asopisy

Černá, L., (2011). Anketa. *Sociální práce/Sociální práce*, 4/2011

Friš, P., (2011). Současné trendy dobrovolnictví a sociální práce. *Sociální práce/Sociální práce*, 4/2011

Kořínková, I., (2011). Anketa. *Sociální práce/Sociální práce*, 4/2011

Maurová, T., (2011). Dobrovolníky musíme pečovat. *Sociální práce/Sociální práce*, 4/2011

Záškodná, H., Mojžíšová, A., (2011). Psychologické aspekty dobrovolnictví v kontextu sociální práce. *Sociální práce/Sociální práce*, 4/2011

Vurst, V., nedatováno ADRA. *Průručka pro dobrovolníky (NPIT)*. Praha: vydáno s podporou MV ČR,

Internetové zdroje

Kačíková, T., Sýkorová, J., Baxová P., Holková, I., Vopatová, L. (2008): Standardy kvality sociálních služeb, Výkladový sborník pro poskytovatele [on-line]. Dostupné dne 8. 1. 2012 http://www.mpsv.cz/files/clanky/5966/4_vykladovy_sbornik.pdf

Kubíček, R., (2011): Dobrovolnictví jako důležitá součást výkonu sociálních služeb [on-line]. Dostupné dne 13. 4. 2012 z http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_dobrovolnictvi2011/sbornik.pdf

Sozanská, O., (2006): Dobrovolnictví ochrana před sociálním vyloučením [on-line]. Dostupné dne 13. 4. 2012 z http://www.unesco-kromeriz.cz/sbornik_dobrovolnictvi2006/Sbornik_UNESCO_06.pdf

<http://www.dobrovolnik.cz/management-dobrovolnictvi/dobrovolnicka-centra-a-programy/>. Dostupné dne 9. 4. 2012

<http://www.hest.cz/kresadlo>. Dostupné dne 12. 3. 2012

<http://www.kr-olomoucky.cz/cena-goal-2011-aktuality-647.html>.

Dostupné dne 7. 4. 2012

<http://www.hestia.cz> (2009): výroční zpráva [on-line]. Dostupné dne 7. 3. 2012

<http://www.dobrovolnik.cz/oblasti-dobrovolnictvi/dobrovolnictvi-v-socialnich-sluzbach/> . Dostupné dne 7. 3. 2012

<http://ikatalogy.nidm.cz/katalog/prace/dobrovolnictvi?kraj=olomoucky>

Dostupné 7. 4. 2012

<http://www.hest.cz/hestia/pro-dobrovolniky/prehled-regionalnich-dobrovolnickych-center/olomoucky-kraj/> . Dostupné 7. 4. 2012

www.cssunicov.cz. Dostupné dne 7. 4. 2012

www.kr-olomoucky.cz. (2011). Katalog poskytovatel sociálních služeb Olomouckého kraje [on-line]. Dostupné dne 9. 4. 2012

www.unicov.cz. Katalog poskytovatel služeb v oblasti sociální, vzdělávání a volného času [on-line]. Dostupné dne 9. 4. 2012

www.domov-unicov.cz, Dostupné dne 7. 4. 2012

www.adraprostejov.cz

www.jidobrovol.wz.cz

www.cpkp.cz

www.olomouc.charita.cz

www.zabreh.caritas.cz

www.maltezskapomoc.cz

Zákony

zákon č. 198/2002 Sb., o dobrovolnické službě a o změnách některých zákonů (zákon o dobrovolnické službě) ve znění pozdějších předpisů, v účinném znění ke dni 4. 4. 2012

zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, v účinném znění ke dni 4. 4. 2012